

MÕÕBLITÖÖSTUS

See töötajate leidmise nipp töötab

"Meil on selline motivatsioonisüsteem, et kes toob uue töötaja, saab selle eest väärilist tasu," toob Kitman Thulema juhataja **Aivo Sikka** välja ühe põhjuse, miks neil on kõik töökohad täidetud. ▶ 10

KINNISVARA

Jahenev Rootsi puhub külma tuult ka meile

Rootsi ehitusturu nõrgenemine on meie ettevõtetele küll tuntav, ent ilmselt mitte väga märkimisväärne löök, loodavad Eesti ettevõtjad ja analüütikud. Rootsi turu on ohukohana ära märkinud ka finantsinspeksioon. ▶ 8-9

INVESTOR

Ka fotograaf võib saada miljonäriks

"Minu arvamus on, et Balti börsidel ei ole nii palju õhku sees, kui seda on USA turul," põhjendab investorist fotograaf Jake Farra oma aktsiaeelistusi. Aga on siiski varaklassid, kus tal on investeringuid veelgi rohkem. ▶ 18-19

PÄEVA TEGIJA ▲

Eesti Panga nõukogu toetas Madis Mülleri

Eesti Panga nõukogu valis eile salajasel hääletusel keskpanga järgmise presidendi kandidaadiks senise asepresidendi **Madis Mülleri**. Panga presidendiks kandideerisid Robert Kitt, Madis Müller ja Märten Ross. Nõukogu toetuse saanud presidendi kandidaat Madis Müller peab järgmiseks läbima kolm kuud kestva kaitsepolitsei julgeolekukontrolli. Pärast seda tutvub nõukogu kogutud andmetega ja võib teha riigi presidendile ettepaneku nimetada Müller järgmiseks Eesti Panga presidendiks. Eesti Panga presidendi Ardo Hanssoni viimane tööpäev on 6. juunil.

▶ Loe lisaks lk 2

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 13. veebruar 2019
nr 30 (6096) **3,90** eurot

EUR/USD
1,130 ▲

USD/EUR
0,885 ▼

EUR/SEK
10,484 ▲

EUR/RUB
74,098 ▼

Nord Pool
48,32 ▼

Euribor
-0,232

GASELLID

Kasvame edasi

Uurime, kuhu on jõudnud gasellifirmad, kellest Äripäev on viie aasta jooksul kirjutanud 100 lugu. Täna tunnustab Äripäev järgmisi gaselle, värskeid uudiseid Gaselli Kongressilt saab lugeda täna veebis ning homme paberlehest. ▶ 4-6

FOTO: KRISTI KAMENIK

TÄNA ÄRIPÄEVA RAADIOS

Oleme kehvad e-ostlejad

7.00-10.00 "Hommikuprogramm". Kuigi Eestis on internetile hea ligipääs, on eestlased e-ostlejana teiste Euroopa riikidega võrreldes tagasihoidlikud. Miks on see nii ja kuidas võiksid ettevõtjad oma kliente motiveerida e-kasutajaks kasutama, räägib DPD Eesti e-kaubanduse ärisuuna juht Margot Posti. Teine külaline on Peeter Keek Põhjala pruulikojast. Tema teeme juttu sellest, kuidas tegutseb väikepruulikoda välisturgudel. Praegu ekspordib Põhjala oma tooteid 35 eksporditurule. Räägime veel ka Eesti Pangale uue presidendi valimisest ja kiiresti kasvavatest ettevõtetest ehk gasellidest. Hommikuprogrammi juhivad Rivo Sarapik ja Aivar Hundimägi.

11.00-12.00 "Finantsuudised fookuses". Saate teema on Saksamaa majandus. Uurime, mis on Euroopa suurima majanduse kasvutempo alla tirinud, mida see võib kaasa tuua nii Eestile kui ka Euroopale laiemalt. Saate külaline on Luminori panga peaökonomist Tõnu Palm ning saadet juhib Kaspar Allik.

13.00-14.00 "Arvude taga". Saatesse tuleb EASI turismiarenduskeskuse direktor Margus Sameli, kes teeb OECD materjalidele tuginedes ülevaate eelmise aasta maailma turismitrendidest, tutvustab turismi tulevikutendentsi ja jagab teadmisi Eesti eelmise aasta turismist. Statistikaameti juhtivanalüütik Jaanika Ait ja analüütik Helga Laurmaa räägivad saates eelmise aasta välis- ja siseturistidest ning Eesti elanike reisimisest. Saadet juhib Liis Amor.

15.00-16.00 "Juhtimislabor". Enamik meist on nõus, et süvenenud töötamine on tõhus ja vajalik. Kas see on tegelikult nii, sellest saates räägitakse. Samuti räägitakse, mida annab süvenemine tegelikult. Räägitakse ka jaanuaris ilmunud Cal Newporti raamatust "Süvenemine". Stuudios on digiagentuuri Lavii turundusjuht Timo Porval ja koots Risto Sulu. Saatejuht on Signe Rummo.

▶ Äripäeva raadiot saab kuulata Tallinnas ja Harjumaal sagedusel **92,4 MHz** ning igal pool mujal Äripäeva veebi kaudu.

Häid majandusmõtteid hoiab liinil Tallink!

▲ Ardo Hanssoni (vasakul) kingadesse astub tõenäoliselt Madis Müller. FOTO: LIIS TREIMANN

KES ON KES
Madis Müller

Eesti Panga asepresident alates aastast 2011.

Varem olnud 2006-2011 International Finance Corporationi (IFC) portfelli juht, 2003-2006 Maailmapanga Põhjamaade-Balti valijaskonna tegevdirectori nõunik ja vanem-nõunik, pea- ja rahandusministri majandus-nõunik ning konsultant.

Kuulub alates 2014. aastast Euroopa Keskpanka järelevalvenõukogusse.

Esindab Eesti Panka rahvusvahelistes forumites alates 2011. aastast.

Magistrikraad rahanduses USA George Washington Universityst, mille sai aastal 2006. 1999 lõpetas rahvusvahelise ärijuhtimise, panganduse ja rahanduse alal Estonian Business Schooli.

Omab Financial Risk Manageri (FRM) ja Chartered Financial Analysti (CFA) litsentsi.

EESTI PANK

Sõelale jäi Madis Müller

"Eks mul on üsna lihtne see töö üle võtta, kuivõrd see on mulle tuttav," ütles eile keskpanga järgmise presidendi kandidaadiks valitud senine asepresident Madis Müller.

ALLAN RAJAVEE
allan.rajavee@aripaev.ee

Äripäev

Eesti Panga nõukogu valis teisipäeval salajasel hääletusel uue presidendi kandidaati kolme inimese seast – Swedbank Eesti juht Robert Kitt, keskpanga asepresident Madis Müller ja rahandusministeeriumi asekancler Märten Ross. Eesti Panga president on ühtlasi Euroopa Keskpanka nõukogu liige.

Istungi alguses kuulasid nõukogu liikmed kandideerijate sõnavõtte ja esitasid neile küsimusi.

Nõukogu esimehe Mart Laari sõnul oli kandidaadi valimine keeruline, kuna praegune president Ardo Hansson jätab endast maha suured kingad. "Pärast mitut hääletusvooru ja elavat arutelu osutus valituks Madis Müller," ütles Laar.

"Tahan tänada nõukogu liikmeid, kes olid esitanud kolm väarikat kandidaati ametikohale, mis mõjutab nii Eesti kui ka Euroopa inimeste igapäevast elu. Tehakse

ju Euroopa Keskpanka nõukogus otsuseid, mis mõjutavad majanduskasvu kiirust kogu euroalal, aga ka seda, kui kallid on inimeste eluasemelaenu. Minu roll oli tagada, et Eesti riigile nii olulise ameti täitmine toimuks läbimõeldult ja läbipaistvalt," ütles Laar.

"Nõukogu oli lõpuks väga koosmeelne, kuid hääle vahesid ei hakka me välja tooma, sest neid oli väga palju," sõnas Laar, kes ei osanud esimese hooga meenutatagi, mitu korda nõukogu hääletas. "Kolm-neli pluss veel vahevoorud."

Valituks osutunud praeguse Eesti Panga asepresidendi Madis Mülleri sõnul kandideeris ta, sest soovib jätkuvalt kaasa rääkida Eesti majanduse arengus ning näeb keskpanga juhil olulist rolli. "Minu arust on raske kujutada ette paremat positsiooni selleks. Eriti minu tausta arvestades," ütles ta.

Ta peab enda peamiseks tugevuseks seitsmeaastast kogemust Eesti Pangas. "Eks mul on üsna lihtne see töö üle võtta, kuivõrd see on mulle tuttav," selgitas Müller. Ta märkis, et igal uuel juhil on erinevad rõhuasetused oma töös, kuid Müller ei soovinud sünd-

mustest ette rutata, kuna tema kandidatuuri pole veel lõplikult kinnitatud.

Mülleri hinnangul on viimased aastad majandusele olnud positiivsed, kuid samas on ta kindel, et tema ametiaja jooksul võib näha erinevaid aegu. "Sellisel juhul peab Eesti Pank olema hea nõunik valitsusele ja ka laiemalt selgitama majanduspoliitilisi küsimusi," rääkis Müller.

Samuti näeb Eesti Panga presidendikandidaat väljakutseid Euroopa majanduses. "Olukorras, kus rahapoliitika on muutumas, on oluline Euroopa tasandi aruteludes osaleda ja kaasa rääkida," ütles Müller.

Nõukogu toetuse saanud presidendi kandidaat Madis Müller peab järgmiseks läbima täiendava kolm kuud kestva kaitsepolitsei julgeolekukontrolli. Pärast julgeolekukontrolli lõppemist tutvub nõukogu kogutud andmetega ja võib teha riigi presidendile ettepaneku nimetada Müller järgmiseks Eesti Panga presidendiks.

Eesti Panga presidendi Ardo Hanssoni viimane tööpäev on 6. juunil. Seaduse kohaselt on keskpanga presidendi ametiaeg seitse aastat ja see on üheksand.

MEESKONNATÖÖ SEIKLUSED JA KOOLITUSED

www.360.ee

E.L.E. RIKAA

E.L.E. Rikaar OÜ pakub raamatupidamist KÕIGILE (OÜ, MTÜ, SA, FIE, AS)

Võta ühendust:
info@rikaar.eu
www.rikaar.eu

645 4165
5649 4429

MEIE TEAME KUIDAS

korrektne pakendiaruanne

www.arukasaruandlus.ee

AMADA

Võimsad fiiberlaserid.

Tuginedes LCG AJ seeria edule on Amada välja arendanud kolmanda põlvkonna fiiberlaserid, mille 3 kW moodulid on võimsaimad turul. Saadaval kuni **9kW resonatorid**.

PAINUTUSPRESSID | LASERLÕIKEPINGID | REVOLVERSTANTSID | GILJOTIINID | LINTSAED

Hellista +372 53 490 600 või saada e-kiri vahur@aider.ee

www.aider.ee

AIDER

Sest iga sõna on oluline.

KUULDEAPARAADID.EE

Pakume Teile tasuta konsultatsiooni, paigaldust, kuulmisuuringuid ning soovi korral ka **12 kuud järelmaksu 0% intressiga**. Lisaks väljastame aparate Sotsiaalkindlustusameti (SKA) toetusega isikliku abivahendi kaardi alusel.

Leidke endale lähim kuulmiskeskus ja broneerige aeg tasuta konsultatsioonile kodulehel **kuuldeaparaadid.ee** või lihtsalt helistage meile.

Selle reklaami ettenäitamisel iga uue kuuldeaparaadi ostjale **tasuta 2 aastane varu patareisid** (120 patareid).

Kampaania kehtib kuni
31.03.2019

KIIRELT
vastuvõtule!

TASUTA
kuulmisuuring!

PARIMAD
aparaadid!

TALLINN Tulika 19, 2. korrus
Telefon: 53 011 529
Tallinn@kuuldeaparaadid.ee

Lasnamäe Medicum, Punane 61,
kab 344, 3. korrus,
Telefon: 53 011 529
Tallinn@kuuldeaparaadid.ee

TARTU Ülikooli 8
Telefon: 53 807 287
Tartu@kuuldeaparaadid.ee

RAKVERE Tuleviku 4,
Dr. Tiina Pruler-Ild ruumides
Telefon: 324 3253
Rakvere@kuuldeaparaadid.ee

NARVA Narva Haigla polikliinik
Vestervalli 15, 3. korrus
Telefon: 53 011 529
Narva@kuuldeaparaadid.ee

VILJANDI Viljandi Tervisekeskus
Turu 10, kab. 303
Telefon: 433 3783
Viljandi@kuuldeaparaadid.ee

PÄRNU Ülejõe Tervisekeskus
Jannseni 7a
Telefon: 53 011 529
Parnu@kuuldeaparaadid.ee

PAIDE AS Järvamaa Haigla
Tiigi 8, kab. 412
Telefon: 53 011 529
Paide@kuuldeaparaadid.ee

KIIRELT KASVAVAD ETTEVÕTTED

“Seda võib nimetada ka pai tegemiseks”

Ökopesa juhi ja omaniku Triin Peipsi sõnul on see, kui väike-ettevõtjast kirjutatakse, tunnustus tehtule – pai tegemine.

VÄINU ROZENTAL
vainu.rozental@aripaev.ee**Äripäev**

Äripäev võttis ühendust gasellettevõtjate-
ga ehk kiiresti kasvavate firmade omani-
kega, kellest oleme aastate jooksul kirjuta-
nud. Ajendi uuesti ühendust võtta andis see,
et eelmisel nädalal ilmus Äripäevas gasell-
firmasid tutvustava sarja 100. lugu. Enamik
gasellfirmadest, kellest Äripäev viie aasta
jooksul on kirjutanud, tegutseb jätkuvalt
ja tegutseb hästi.

Kasv on püsinud, aga kuidas?

Kui võrrelda ettevõtete käivet Gaselli TOPi
lukku löömise aastal ja 2017. aastal, siis roh-
kem kui poolelt ehk 55 ettevõtte on käive
kasvanud vähemalt 100 000 euro võrra. Suu-
rima käibe kasvuga paistavad silma ekspe-
deerimisfirma OÜ Fast Train, armeerimis-
tooteid tootev OÜ Eesti Traat ja kaubandus-
firma KP Kaubanduse OÜ – nende käive kas-
vas vastavalt 20,7 miljoni, 9,9 miljoni ja 8,8
miljoni euro võrra.

Enam-vähem sama käibe on säilitanud
28 firmat, 13 ettevõtte on käive kahanenud.
Äriregistrist on kustutatud üks gasellfirma
ja kolme majandustegevus on soikunud.

Et ettevõtted on jätkuvalt tublid, näitab
ka see, et viimase seitsme aasta jooksul on
kaks firmat olnud Gaselli TOPis viis korda,
kuus firmat neli korda, 15 firmat kolm kor-
da ja 33 firmat kahel korral.

Töötajatesse tuleb hästi suhtuda

Viiekordse gasellfirma OÜ Trinidad Wise-
man tegevjuht ja üks omanikest Ander Ten-
no nimetas kasvu esimese põhjuseks mõist-

likku suhtumist töötajatesse. “Samuti pika-
ajalisem vaade äri- ja võib-olla ka ettevõtte
arendamine läbi erinevate tahkude, ilma et
kuskil teeks suurt revolutsiooni.”

Kasutajakogemust pakkuv IT-firma Tri-
nidad Wiseman on olnud Gaselli TOPis ne-
li korda ja on ka tänavuses edetabelis. Ette-
võtte käive oli 2017. aastal 4,1 miljonit eu-
rot ehk kolm korda enam kui 2013. aastal.
“Nüüd on meie peamine kasv tulnud pärast
ühinemist OÜga Wiseman Interactive, selli-
ne hea sünergia tekkis sellest,” ütles Tenno.
“Laienes teenusteportfell, tegeleme ka tark-
vara arendusega.”

“Meil on veel küllaga potentsiaali”

Magaziini poeketti haldav KPG Kaubandus
on Gaselli TOPis olnud viis aastat jutti – aas-
tatel 2015–2019. “Oleme oma kaupluste ar-
vu pidevalt suurendanud, proovime igasse
linna jõuda ja arvame, et meil on veel po-
tentsiaali küllaga,” sõnas ettevõtte juhatu-
se liige ja kaasosanik Ursel Kaarna. Gaselli-
lugu KPG Kaubandusest ilmus 2016. aas-
ta märtsi algul ja vahepealsel ajal on vallu-
tatud Kohtla-Järve ja Sillamäe ning avatud
Tallinnas veel kaks poodi.

“Oleme neli korda olnud gasellide ede-
tabelis, seega valisite omal ajal õige firma,
kellest kirjutada,” muigas Läänemaal tur-
ba tootmisega tegeleva OÜ Skywind juht ja
omanik Erlend Kotkas. “Olen investeerinud
tehnikasse, turbaväljadesse ja meeskonda –
see on nüüd tagasi tooma hakanud.” Gaselli-
lugu Skywindist ilmus 2015. aastal, ette-
võtte on olnud kiiresti arenevate ettevõtete
edetabelis veel kolm korda.

Küsimusele, kas ta on gasellistaatust
oma äris kuidagi ära kasutanud, vastas
Kotkas eitavalt. “Olen tüüpiline eestlane –
tagasihoidlik.”

Neljakordse gasellfirma, aastatel 2014–
2017 edetabelis olnud Eesti Traadi arendus-
juht ja üks omanikest Raigo Maandi üt-
les, et kui seni on ehitusturg nende äri hästi
kandnud, siis nüüd hakkab buum lõppema.
“Meie juba näeme, et tänavu käive ilmselt ei
kasva, hea, kui eelmise aastaga samale tase-
mele jääb,” prognoosis ta ja lisas, et eelmi-
se aasta käive oli umbes 18 miljonit eurot.

See, et Eesti Traadist 2014. aasta veebrua-
ris gasellilugu kirjutati, on Maandi sõnul
olnud hea mainekujundaja. “Kui kaup on
vaja kätte saada ja ütled, et oled Eesti Traa-
dist, siis väljastatakse kaup allkirja vastu
ja raha kohe ei taheta, antakse maksetäht-
aeg,” muheles ta.

Hoopis teine firma puhkes õitsele

Gasellisarja esimese kangelase, põdrasamb-
likust jõulupärgade ja lihavõttepühade kau-
nistuste tootja Rāpinast OÜ Mosolem käi-
ve pole gasellilikke hüppeid enam teinud.
Küll aga on selliseid hüppeid teinud sama
omaniku suurosalusega veetootja Verska
Mineraalvee OÜ, mis oli Gaselli TOPis aas-
tatel 2015–2017.

“Mosolemi toodang on hooajaline, ma
olen rohkem arendanud oma teisi firma-
sid,” rääkis Mosolemi juht ja omanik Too-
mas Sein. “Mosolem on olnud hüppelaud
näiteks OÜ-le Seto Line Reisid. See tütarfir-
ma tegeleb turismiga, meil on Tartus kaks
suurt laeva.” Kuus aastat tagasi hakkas Sein
käivitama eksotilist äriideed – safarituu-
ride korraldamine Keenias venekeelsetele
turistidele. “Sellest ideest ei saanud para-
ku asja, sest sealne koostööpartner hukkus
2017. aastal liiklusõnnetuses,” lausub Sein.

Igal seitsmendal gasellisarja ettevõtte-
l pole siiski pärast enam sama hästi läinud.
Tosinal neist on käive vähenenud. Rahaliselt
kõige enam, 1,5 miljoni euro võrra, on kaha-
nenud põllumajandusmasinaid müüva Val-
ga firma OÜ Starfeld käive. Gasellilugu Star-
feldist ilmus 2014. aastal. 2017. aastal oli et-
tevõtte käive 1,4 miljonit eurot.

“Käibe langus peegeldab põllumajandu-
se hetkeseisu,” kommenteeris Starfeldi üks
omanikest Toomas Starke. “Põllumajandus-
seadmete müük ei ole mahumüük. Kui ühel
aastal uputab ja järgmisel kõrvetab, siis see
mõjutab müüki. Ja turule on tulnud palju
konkurentte, kes kõik üritavad põllumees-
tele midagi pakkuda. Aga turg ise on põllu-
majandusettevõtete ühinemiste tõttu võib-
olla hoopis väikesemaks jäänud.” Starke li-
sas, et paar aastat tagasi loobus ta tegevjuhi
kohast. “Starfeld saab selle aasta oktoobris
20 aastaseks, mõtlesin, et aitab küll.”

Jõgevamaa transpordifirma OÜ Kiired
Kiirveod (kuni 2015. aastani OÜ T.Y.M.) ju-
hatuse liikme Tõnu Mikita sõnul on ettevõtte
käive vähenenud seepärast, et nad kaota-
sid ühe oma suurema kliendi. “Käive on küll
vähenenud, aga oleme seni vee peal püsi-
nud – oleme teenuse kvaliteedile rõhunud,”
lisas ta. Kiirete Kiirvedude eelmise aasta
käive jäi 150 000 euro kanti.

Hiiu maal sadamateenust, majutust ja
toitlustust pakkunud OÜ Roograhu Sadam
käive on võrreldes Gaselli TOPi lukku löömi-
se aastaga kahanenud 4,4 korda. 2017. aastal
oli ettevõtte käive vaid 0,04 miljonit eurot.

“Kuna restorani pool muutus üha oluli-
semaks, moodustasin uue firma Hiiu Gruuv,
mis tegeleb toitlustamise ja majutusega.
Tahtsin, et restorani personal saaks äris osa-
leida, pealegi on minul vanust juba üksja-
gu,” põhjendas Roograhu Sadama omanik
ja tegevjuht soomlane Jari Lindroos käibe
vähenemist. “Roograhu Sadam tegeleb ai-
nult sadamateenustega. Samas oleme res-
torani laiendanud – ehitasime klaasist ter-
rassi vaatega merele.”

Hiiu Gruuvi käive oli 2017. aastal 0,2 mil-
jonit eurot ehk samas suurusjärgus, kui va-
rem oli Roograhu Sadamal.

“Meid lasti 100 000 euroga üle”

Gaselliloo kangelastest on üks ettevõtte äri-
registrist kustutatud – virtuaalset doku-
mendivahetust pakkunud OÜ Edisoft Baltic.
Kaks firmat, audiitorteenust pakkunud OÜ
Donoway Assurance ja betoonpõrandaid va-
lanud OÜ Concrete Floors on tegevuse lõpe-
tanud. Ettevõtete endised juhtfiguurid on
asutanud uue firma: Vadim Dontšenko jätk-
ab audiitorteenuse osutamist CroweDNW
all ja Ville Moor betoonpõrandate valamist
Concrete Floors Grupi nime all.

“Meid lasti 2017. aastal 100 000 euroga
üle,” põhjendas Moor, miks eelmise firma-
ga kehvasti läks. “Üks klient lubas töö eest
maksta, aga ei maksnud ja ma ei tulnud olu-
korraga kuidagi toime. Müüsin oma korteri
ja auto maha ning hakkasin otsast pea-
le.” Concrete Floors Grupil läheb hästi – fir-
ma käive oli 2017. aastal 0,6 miljonit eurot
ehk veidi suurem, kui oli eelmisel ettevõtte-
l.

Kui ütled, et oled Eesti Traadist, siis väljastatakse kaup allkirja vastu ja raha kohe ei taheta.

Eesti Traadi arendusjuht ja üks osanikest Raigo Maandi gaselliloo mainekujundusliikust mõjust

Gaselliliikumist
toetavad**LOE VEEBIST**

**Lood täna toimu-
valt Gaselli Kong-
ressilt, Äripäevas il-
munud gasellitte-
võtete lood ja Ga-
selli TOPi edetabel.
aripaev.ee/gasell**

ÜKS KÜSIMUS Miks on gasellfirma Kulgur Projekt maksuvõlglane ja mitme aasta majandusaruanded esitamata?

MEELIS AINSOO
OÜ Kulgur Projekti omanik ja tegevjuht

Paar aastat tagasi tekkisid tõsised probleemid, sest me ei saanud klientidelt raha kätte. Mitu klienti läks pankrotti ja meile jäadi väga suured summad võlgu.

See võttis tükiks ajaks – kuidas seda öeldagi – hoo maha. Kulgur Projekt praegu sisuliselt ei tegutses. Küll aga jätkan ma projekteerimisega, aga ei tee seda oma firma nime all.

Vahepeal hakkasime koos Valle Kuklasega üles ehitama uut firmat Bild Eco. Aga nagu koostöös ikka, tekivad erinevad nägemused ja arusaamad asjadest. Praegu see firma sellisel kujul, nagu me plaanisime, ei toimi. Mina tegelen projekteerimisega omapäi ja Kuklase toodab kilpmaju Valmer Puidu nime all.

GASELLILUGU KULGUR PROJEKTIST ILMUS VEEBUEARIS 2016. KOHE PÄRAST SEDA VÖTTIS AINSOOGA ÜHENDUST PÖLVAMAA KILPMAJATOOTJA OÜ VALMER PUIT TEGEVJUHT VALLE KUKLASE JA PAKKUS KOOSTÖÖD. 2016. AASTA MÄRTSIS ASUTATUD OÜ BILD ECO TEGEVUST EI ALUSTANUDKI.

▲ Ökopesa juht ja omanik Triin Peips oli eelmise aasta Gaselli Kongressi esineja. FOTO: VÄINU ROZENTAL

100

artiklit gasellidest ilmus Äripäevas aastatel 2014–2019. Ettevõtete juhid tõid neis välja kiire kasvu põhjused ja avalikustasid unistuse, kus võiks ettevõtte olla viie aasta pärast.

17

gasellilugu on olnud Tallinna ettevõtetest, kolm Hiiumaa ja kolm Läänemaa omadest. Esindatud on olnud kõik maakonnad.

13

loos on olnud kangelane naisjuht või -omanik, kuues loos nii nais- kui ka meesomanik.

11

miljoni euroga on suurima käibega lookangelane olnud Jõgevamaa metallkonteinerite tootja OÜ Birger. Väikeseim käive, 0,16 miljonit eurot, oli pilte raamival OÜ-l Ramino Art.

27

aastaga oli vanim kajastamist leidnud ettevõtte Pärnus pikkvibused ja nooli tootev TÜH Falco.

Lood väikefirmadest annavad tõuke

Need lood on ääremaa väike-ettevõtetest, need lood on reaalsest elust, põhjendas Raplamaa gasellifirma Kaiu EKO Metall juhatuse liige Olavi Kold, miks ta teiste gasellifirmade tegemistest huviga loeb.

Sama arvas enamik gasellifirmade juhtidest, kellest Äripäev on kirjutanud ja kellega taas ühendust võtsime.

“Kuna gasellifirma juht on oma ala entusiast ja tegus inimene, on tema tegevusest ja mõtetest huvitav lugeda,” ütles Tartumaal spoonitud pressuksi ja eritellimusel mööblit tootva OÜ Albero Balsa tegevjuht Ain Arbus. “Igahel on oma nipid, kuidas edukaks saada.”

Valga ettevõtte, põllumajandusmasinaid müüva OÜ Starfeld ühe omaniku Toomas Starke sõnul on suured ja tuntud ettevõtted kogu aeg meedias pil-

dil, ent väikestest kirjutatakse harva. “Lood väikefirmadest annavad tõuget ja lisamotivatsiooni alustavatele ettevõtjatele, eriti neile, kellel pole võib-olla hästi läinud, et nad ikka jätkaks valitud teel,” rääkis ta. “Ma usun, et see on väike motivaator ka neile, kellest kirjutatakse.”

“Kas gasellistaatus otseselt just ärile mõjunud on, ma ei oska öelda, aga inimlikust seisukohast on see tunnustus tehtule, kui väikeettevõtjast kirjutatakse. Seda võib nimetada ka pai tegemiseks,” ütles Otepää metsandusfirma OÜ Ökopesa juht ja omanik Triin Peips. “Ega keegi ju tehtu eest aitäh ütlemale ei kipu. Vastupidi, ettevõtjaid kogu aeg siunatakse, kui halvad ja pahad nad on ja maksavad väikest palka.” Sõnakas Triin Peips esines eelmisel aastal Gaselli Kongressil.

ARVUTIKIIRABI

- ARVUTITE HOOLDUS JA REMONT
- HOOLDUSLEPINGUD
- SERVERITE MÜÜK JA LAHENDUSED
- ARVUTITE JA LISASEADMETE MÜÜK

Asume: Riia 130, Tartu
Telefon: +372 55 962988
E-post: info@abi.ee
Veeb: http://www.abi.ee
E-pood: http://pood.abi.ee

Meie teame lahendusi teie arvuti probleemidele!

MITTE PRO

PRO NAGU SINA

VEELGI FUNKTSIONAALSEMATE
FIAT DOBLO SÕIDUKITE ERIPAKKUMINE!
HIND ALATES 13 990 €

PRO NAGU SINA

autospirit

Autospirit AS, Ehitajate tee 122, Tallinn, tallinn@autospirit.ee
Autospirit Tartu OÜ, Turu 47, Tartu, tartu@autospirit.ee

WWW.AUTOSPIRIT.EE

INTERVJU

Mis paneb gaselli lendama?

Äripäeva veergudel saja gasellettevõtte edulugu lahanud ajakirjanik Väinu Rozental avab intervjus inspireerivate lugude tagamaid ja räägib, mis on talle tehtud tööst kõige teravamalt meelde jäänud.

AIVAR HUNDIMÄGI
aivar.hundimagi@aripaev.ee

Äripäev

Näiteks tõi Rozental välja, et kuna ettevõtlusega kaasneb väga suur töökoormus, unistavad paljud edukad ettevõtjad hetkest, mil saaks lihtsalt oma perega aega veeta.

Oled viie aasta jooksul kirjutanud Äripäeva veergudel lugusid gasellettevõtetest, eelmisel nädalal ilmus sajas ja sinu sulest ka viimane. Kui vaatad sellele perioodile tagasi, siis millised on kõige meeldejäävad juhtumid? Eks saja loo puhul ole valik kirju. Ma olen kõigi gasellettevõtete omanikega kohtunud ja nendest on jäänud väga head mälestused. Kokku on olnud kohtumisi 130 inimesega ning firmade juhtidega kohtumiseks olen maha sõitnu ligi 24 000 kilomeetrit. Olen igaühelt saanud kirja panna inspireeriva eduloo. Esimesena tuleb meelde Harvald Grupp, kes tegeleb ürituste korraldamisega. Selle omanik nõustus minuga kohtuma vaid seetõttu, et ta ei olnud kunagi varem ajakirjanikuga kohtunud ning nii sai ta kogemuse võrra rikkamaks.

Gasellettevõtted ongi laiemale avalikkusele tundmatud ning nad on üpris väikesed ettevõtted, kes pole muu hulgas ka skandaalidega silma paistnud... Nendest firmadest, kellest kirjutasin, pole kahe kolmandiku puhul kunagi ajakirjanduses juttu tehtud.

Aga veel meeldejäävatest hetkedest rääkides, siis Rakveres tegutseb üks vanadekodusid majandav firma, mida juhib kasvult suur meesterahvas. Oli hetk, kus ta muutus hõrdaks ning tunnistas, et otsustas hooldekodu luua seetõttu, et tema voodihaige ämm oli kehvale tingimustega hooldekodus ning ta tahtis talle paremaid võimalusi luua. Kahjuks päev enne hooldekodu avamist suri tema ämm ära.

Kas oled avastanud ka mõne sellise huvitava äriidee, mille peale ise mitte kunagi muidu tulnud ei oleks? Jah, minu esimese gasellina vaatasin üht Rāpina firmat, kes teeb põdrasamblikust jõulupärgi. Kuna ta on gaselliks saanud ning tegutseb siiaamaani, siis järelikult tema ärimudel toimib.

Kuna jõulupärgade tootmine on hooajaline, hakkasid nad nüüd ka turismi arendama. Neil on kaks suurt laeva, mis sõidavad mööda Emajõe.

» Unistatakse ajast, mil saaks ometi lõpuks puhata ja perega olla.

▲ Väinu Rozental (paremal) intervjuerib gasellettevõtte ViisTek Media OÜ tegevjuhti Ethan Halevit.

FOTO: IVAR KULDVER

Mis nendest viie aasta jooksul vaadeldud gasellidest on praeguseks saanud – kas kõik on jätkuvalt edulood või on mõni ka tegevuse lõpetanud? Kõik on olnud tublid. Enamik jätkab endiselt ja jätkab väga hästi. Sajast firmast on ainult üks äriregistrist kustutatud ning kolm ei tegutse. Siiski kaks tegutsevad teise nime all. Igal kümnendal firmal on käive vähenenud, ülejäänutel stabiilne või kasvanud. Enam kui pooltel ehk 55 gasellil on käive suurenenud rohkem kui 100 000 euro võrra.

Gaselli TOPI pääsemine eeldab ettevõtetelt kiiret mahu kasvatamist nii, et see toimuks kasumlikult. Kas oskad välja tuua, kuidas sinu vaadeldud ettevõtteid nii kiire kasvu saavutasid? Eks see sõltub valdkonnast, aga kasvumootorina nimetatakse üldteada asju, olgu see siis uus tootmishoone, tubli meeskond, kindlad partnerid või kvaliteetne toode.

Küsisid ettevõtetelt neid iseloomustavaid vanasõnu – kas sattusid millegi otsa, mida varem polnud kuulnud? Näiteks Järvamaa karjäärifirma juht Aarne Rohtla lausus va-

nasõna “kiire mees on hää ainult kirpu tapma”. Ta tahab sellega öelda, et kaevandusäri ülesehitamine võtab üle kümne aasta ning karjäärimehed on pigem aeglased. Mitu teist äriimeest on samuti öelnud, et kiirusta aeglaselt ja võta vajadusel aeg maha.

Kõrvu jäi veel vanasõna “minnes vii, tulles too” ehk siis ära tee kunagi tühisõite. Üks termotöödeldud puidu tootja laenas samas tarkusetera Paul Kereselt, kes omal ajal õpetas maletajaid nii, et halva plaaniga mäng on parem kui mäng ilma plaanita.

Mis on ettevõtjate suuremad unistused – kas need on seotud firmaga või pigem eraeluga? Unistatakse stabiilsest käibe kasvust, avaramast tootmispinnast või oma hoonest. Unistatakse ajast, mil saaks ometi lõpuks puhata ja perega olla. Väikeettevõtja, eriti alustav, on kogu aeg rakkes. Pead tegema kõike, sest tööjõudu pole võimalik palgata. Sageli tuntakse, et kui ise ära teen, on tehtud ka.

Kuidas valisid, kellest kirjutada? Eelkõige panin paika, et mul oleks igal aastal näide igast maakonnast. Mina võin valida, aga tih-

ti on nii, et kui gaselliloo juhiga ühendust võtan, ei pruugi nad soovida rääkida. Iga teine on ära öelnud.

Miks? Nad ei taha tähelepanu. Mitu ütles, et praegune seis pole kiita, oleme väikefirma või et kodukohas võib edulugu paksu kadest tekitada. Paljudel juhtudel on ettevõttel kaks juhti, kellest üks tahaks kohtuda, teine aga mitte mingil juhul. Kaks kolmandikku pelgab, eks neil ei ole kogemust meediaga suhtlemisel.

Kuidas nad on ettevõtluse juurde jõudnud ja milline on nende taust? Kas ettevõtlust alustatakse pigem tuttavas valdkonnas või mõnel teisel elualal? Kõigil on oma lugu: kellel sai palgatööst villand, kes koondati ja tegi oma firma. Mitmel puhul oldi enne FIE ja siis tehti firma. Paljudel on praegune ettevõtlus hobist välja kasvanud.

Näiteks Tartus on mööblipoodi pidav firma, mille omanik töötas enne teises mööblipoes. Kui tolaegseda omanikut hakkasid asju koomale tõmbama, loobus ta vabatahtlikult oma töökohast, et vanem kolleeg saaks alles jääda. Ja siis ta tegi oma ettevõtte.

Ettevõtjaks on hakatud ka käsu korras, näiteks pediatrid, kes töötasid haiglas ambulatoorselt, pidid hakkama tegutsema erapraksisena.

Oled viis aastat inspireerivate edulugudega kokku puutunud. Miks sa ise pole ettevõtlusega alustanud? Tuleb mõelda, mida ma üldse oskan teha, olen eluaeg ajakirjanik olnud. Hobidest rääkides, siis minu jaoks on selleks olnud ristsõnade tegemine. Selle peale olen mõelnud, kuid mul pole seda ettevõtlikkust. Ettevõtjad ütlevad, et ära põnna, hakka tegema. Mina põnnan ilmselt...

Gasellettevõtted ei ole väga tuntud. Kas lõpetuseks võiksid öelda mõne, keda praegu Eestis kõik teavad? Hästi kiiresti arenenud on kaubanduskett Magaziin. Nad unistasid, et oleksid igal pool suuremates linnades ja kõik Eesti inimesed teaksid neid. Täna on nad laienenud ka Ida-Virumaale.

Ka Rõngu Pagarit teatakse, kellest räägib sinu eelviimane gasell, neid on siin Tallinna poodides näha... Üks asi on tuntuks Eestis, samas võid tuntuks saada ka Jaapanis – pärast Fukushima tuumakatastroofi telliti Englost mõoteseadmeid, millega kiirgust mõõta. Tundub uskumatu, et Jaapanis selliseid asju pole ja neid tahetakse Eestist osta.

EHITUSSPETSIALIST
kiiresti ja soodsalt!

renditööjoud.ee | info@renditööjoud.ee | +372 56700740

PVC HALLIDE MÜÜK, TOOTMINE JA PAIGALDUS

Jaanus Laane 50 66 284, info@finest-hall.com

FINEST
HALL

www.pvc-halli.fi

Sisuturundus on oma kauba, teenuse, firma tutvustamine huvitavate lugude jutustamise kaudu. ST teenib alati tellija turunduslikke eesmärgi.

Fotod: Julia-Maria Linna

Nordea Bank Abp Eesti filiaal loob juurde 100 ametikohta

Põhja-Euroopa suurima finantsgrupi Nordea Bank Abp Eesti filiaalil on põhjust võimsa kasvu üle rõõmu tunda – kui aasta tagasi jaanuaris oli palgal 160 inimest, siis tänavu tähistab teeninduskeskus 400 töötaja täitumist. Siht on paisutada kollektiivi veel vähemalt 100 inimese võrra sel aastal.

Nordea Bank Abp Eesti filiaali juhi Jelena Trumm sõnul on nende puhul tegu kasvava organisatsiooniga, mis pakub palju huvitavaid arenguvõimalusi ning võimalust karjääriks. „Nordeal on Tallinnas ööpäevaringne kõnekeskus ja *back office*. Veel asub Eestis finantskuritegevuse ennetamise üksus, ja need kõik teenindavad Nordea Gruppi Skandinaavias,“ räägib Trumm ja lisab, et just seetõttu vajatakse peamiselt Põhjamaade keelte soome, rootsi, taani ja norra keele oskusega inimesi.

Nordea Eesti filiaali juhi sõnul on mainitud töökohad sobilikud kõigile hea keeltepagasiga inimestele, iseäranis välisüliõpilastele ning neile, kes on mõneks ajaks kas Soome, Rootsi, Norra või Taani elama läinud, kuid nüüd tagasi Eestis. „Otsime erineva keeletasemega inimesi, sest protsesse on mitmesuguseid. On ka töökohti, kus peamine töökeel on inglise keel,“ kirjeldab Trumm ja märgib, et kõik tööd nõuavad peale keeleoskuse juurde ka analüütilist mõtlemist.

Iga töötaja saab põhjaliku väljaõppe

Nordea Eesti teeninduskeskusesse tööle asujale pakutakse

se põhjalikku koolitust, mille pikkus ja maht sõltuvad ametikohast ja varasemast töökogemusest. „On teatud protsesse, kus väljaõpe on lausa kaks kuud pikk, mõned protsessid on jälle lihtsamad, kus saab hakkama ühe kuuga,“ sõnab Nordea Bank Abp Eesti filiaali personalipartner Joole Kuljus-Triik.

Kuna koolitus on põhjalik, ei pea personalipartneri sõnul pelgama panganduses töötamise kogemuse puudumist, kui keeleoskus on suus. „Kui matemaatilist ja analüütilist mõtlemist on ja inimesele meeldib see, siis tavaliselt saab väljaõppega kõik selgeks.“

Multikultuurne töökeskkond kui lisaboonus

Peale põneva töö ja arenguvõimaluste peab personalipartner suureks plussiks multikultuurset kollektiivi. „Meil on tööl 17 rahvust ja töökeel on inglise keel, mistõttu ei pea meile tööleasuja valdama eesti keelt. Meil on põnev keskkond, kus kohtuvad erinevad inimesed ja kultuurid,“ kinnitab Kuljus-Triik.

Kui praegu on Nordea Eesti teeninduskeskuses tööl 400 inimest, siis aasta lõpuks peaks töötajate arv olema 500 ümber. „Alles oktoobris tähistasime 300 töötaja täitumist, vähem

„Meil on tööl 17 rahvust ja töökeel on inglise keel, mistõttu ei pea meile tööleasuja valdama eesti keelt. Meil on põnev keskkond, kus kohtuvad erinevad inimesed ja kultuurid.“

kui nelja kuuga oleme kasvanud 100 inimese võrra“, räägib Jelena Trumm.

Nordea teeninduskeskus kuulub Nordea Bank Abp gruppi, mis on 30 000 töötajaga Põhja-Euroopa suurim finantsinstitutsioon. Eestist toetatakse Nordea Bank Abp grupi Põhjamaade äriüksusi finants- ja kõnekeskuse teenuste ning finantskuritegevuse ennetamise alal ning teenuseid pakutakse soome, rootsi ja inglise keeles.

▲ Nordea Bank Abp Eesti filiaali personalipartner Joole Kuljus-Triik (vasakul) ja Nordea Bank Abp Eesti filiaali juht Jelena Trumm.

SKANDINAAVIA

Rootsi
kinnisvara-
turul pidur
peal

Rootsi kinnisvaraturg on hoogu kõvasti maha võtnud, ülejäänud Põhjala paistab stabiilsem.

PILLE IVASK
pille.ivask@aripaev.ee

Äripäev

21

“Fakt on see, et pidurid on peal,” ütles puitmajatootja Nordic Houses KT Rootsi suuna ekspordijuht Toomas Kristjan Käbin, kelle sõnul võtab ka muu majandus hoo maha, kui ehitustegevus pidurdub.

“Languses kinnisvarahinnad ei ole julgustav signaal ühelele osapoolale, seega on investeringute tegemisel ettevaatlikud nii kinnisvaraarendajad kui ka majapidamised. Lisaks ehitussektorile mõjutab ostjate skepsis ka teiste kaupade müüki, nagu näiteks mööbel,” loetles SEB analüütik Mihkel Nestor oma hiljutises nädalakommentaaris.

Rootsi turu ohukoha on oma värskes ülevaates ära märkinud ka finantsinspeksioon, mille sel nädalal avaldatud pangandussektori kolmanda kvartali ülevaates seisab, et jätkuvalt tuleb silma peal hoida Rootsi kinnisvarasektoril, mille riskide realiseerumine võib mõjutada ka Eesti pangandusturgu.

Riskikohti toetab ka statistika. Rootsis vähenes eelmise aasta kolme kvartali jooksul alustatud elamuehitusprojektide arv 2017. aastaga võrreldes 21%. Väljastatud ehituslubade arv kahanes veelgi enam, 24%. See ei luba head ka edaspidiseks, hindas Nestor. Võrdluseks, 2017. aastal ületas Rootsis ehituse mahuindeks eelneva kümne aasta

protsenti vähenes Rootsis eelmise aasta kolme kvartali jooksul alustatud elamuehitusprojektide arv võrreldes 2017. aastaga.

24

protsenti vähenes mullu Rootsis jaanuar-september väljastatud ehituslubade arv võrreldes 2017. aasta sama perioodiga.

keskmist tervelt 12%. Soomes oli sama näitaja 17% ja Norras lausa 20%, kirjutas Nestor.

Ajutine aeglustumine

Käbin selgitas, et Rootsi turu puhul saab üles lugeda hulga ohukohti. Ühelt poolt saab rääkida juba kaua kestnud ülekuumenemisest ehitusturul. Ehitusfirma Rand & Tuulberg üks omanikke ning Eesti Ehitustevõtjate Liidu juhatuse esimees Raivo Rand tõdes, et Rootsis mindi aastate eest ehitamisega tööpoolest liialt hoogu ning seetõttu saab nüüd kõneleda ka aeglustumisest.

Samas rõhutas Rand, et kuna eeskätt just Stockholmi piirkonnas linnastumise tõttu nõudlus jätkub, arvab ta, et turu langus on ajutine. Temaga nõustus Maru Ehituse

juht Taimo Murer, kes ütles samuti, et ühiskondlike hoonete nõudlus on tegelikult endiselt tugev.

Suund väikesematele pindadele

Nestor tõi oma kommentaaris välja, et suurema löögi all on luksuskorterite segment. Käbini sõnul on Rootsis nüüd selge suund võetud väikesematele ja odavamatele korteritele, see kajastub ka statistikas. Võrreldes tipuga 2017. aasta kolmandas kvartalis on Rootsi kinnisvarahinnad tulnud keskmiselt 6% allapoole.

Kuigi seda ei näi palju, on kukkumine teatud segmentides olnud oluliselt järsem. Sarnaselt Eestiga on ka Rootsi puhul välja toodud, et kinnisvarahinnad võivad jätku-

va ülepakkumise ja laojääkide tõttu veelgi enam alaneda.

Rand selgitas, et Rootsi ehitusturu nõrgenemine on meie ettevõtetele küll tuntav, ent ilmselt mitte väga märkimisväärne löök.

Maru Ehituse juht Murer nentis, et Rootsis on müügiperiood pikenenud, kuna investimisotsused võtavad senisest rohkem aega. Maru Ehitus keskendub Rootsis küll mitteeluhoonetele, aga seal on konkurents tihenenud, kuna elamuarenduses on tunda jahrenemise märke.

Poliitilised pinged

Ära ei saa unustada ka poliitilisi pingeid, mis seostuvad Rootsi valitsuse kaua aega

UUELE
RUUMI!

Kõik prilliraamid

kuni
-70%

Prilliklaasid peegeldus- ja kriimustusvastase
kattega al. 28€ paar

TALLINN - Rävälä pst 6, Karjavalja 4 (Mustika keskus),
Mustakivi tee 17 (Lasnamäe Prisma), Paldiski mnt 68A (Merimetsa
tervisekeskus), Ehitajate tee 27 (Mustamäe tervisekeskus);
TARTU - Turu 2 (Tasku keskus); PÄRNU - Rüütli 14; KURESSAARE - Kohtu 1;
HAAPSALU - Karja 7. Tel. 6 335 302

www.normanoptika.ee

norman
optika

SEADUSEELNÕU

Valitsus saab õiguse otsustada,
millal on halb ilm

Riigikogus läbis teisipäeval teise lugemise seaduse eelnõu, millega sätestatakse valitsusele voli kindlaks teha, millised on ebasoodsad ilmastikutingimused.

Riigikogu Keskerakonna fraktsiooni liikme Siret Kotka-Repinski sõnul võib eelnõu kohaselt valitsus selliste ilmastikutingimuste korral, mis erinevad olulisel määral tavapärastest ilmastikutingimustest ning tekitavad põllumajandustootjate olulist majanduslikku kahju, teha korraldusega kindlaks ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemise. “Ilmastikutingimuste hindamisel võetakse aluseks tavapäraste aastate kohta kogutud pikaajalised vaatlusandmed,” selgitas Kotka-Repinski. “Eelnõus nimetatud korraldus on informatiivse sisuga ning ei mõjuta

põllumajandustootjate lepingulisi suhteid.”

Kotka-Repinski sõnul on viimastel aastatel saagenud ilmaolud, mis on pikaajalistele vaatlusandmetele tuginedes olulisel määral erinevad tavapärastest ilmastikutingimustest.

“Näiteks oli 2017. aasta vegetatsiooniperioodi algus tavapärasest jahedam ja seetõttu lükkus ka koristusperiood hilisemaks,” ütles Kotka-Repinski. “Koristusperiood oli aga vihmane ning paljudel põllumajandusettevõtjatel jäi saak koristamata või olid koristusjärgsed kulud oluliselt suuremad tavapärase aastaga võrreldes. 2018. aasta kevad ja suvi olid väga kuivad ja põuased, mis kahandas põllukultuuride saaki prognoosi kohaselt ligi 30%.”

Kotka-Repinski ütles, et mõlema kirjeldatud juhu tulemu-

sena võib juhtuda, et põllumajandusettevõtjad satuvad majanduslikesse raskustesse, kuna ei suuda tagada kokkulepitud tarnekogust või nad ei saa käibevahendite puuduse tõttu teenindada laenukohustust.

“Sellest tulenevalt on mitu põllumajandusettevõtjat ja põllumajandusettevõtjate esindusorganisatsiooni leidnud, et valdkonna eest vastutaval ministril peab olema suurem võimalus eelnevalt kirjeldatud olukorras põllumajandusettevõtjate abistamiseks,” sõnas Kotka-Repinski. “Eelnimetatud ebasoodsate ilmastikutingimuste esinemist kindlaks tegev korraldus aitab moraalselt põllumajandusettevõtjaid läbirääkimistel koostööpartneritega.”

Eelnõu kolmas lugemine on 20. veebruaril.

ÄRIPAEV.EE

▲ Eesti puitmajatootjatele on Rootsi oluline turg. Fotol Nordic Houses KT ehitatud korterimajad. FOTO: NORDIC HOUSES KT/SVEN-OLOF ENGUND (XL-STUDIOS)

Rootsi ehitusturu nõrgenemine on meie ettevõtetele küll tuntav, ent ilmselt mitte väga märkimisväärne löök.

Ehitusfirma Rand & Tuulberg üks omanikke ning Eesti Ehitusettevõtjate Liidu juhatuse esimees Raivo Rand

IDUFIRMAD

Kõige kiiremat töötajate arvu kasvu näitas Veriff

Eesti idufirmadesse investeeriti möödunud aastal ligi 328 miljonit eurot, millest 96% pärines väljastpoolt Eestit. Idufirmade käive kasvas aastaga 9%, 300 miljoni euron, vahendas KredEx.

Startup Estonia juht Mari-ka Truu ütles, et investeringute koguarv on küll vähenemas, ent investeringute suurus ja välisinvestorite osakaal kasvavad jõudsalt.

Uusi investeringuid tehti kokku 30, mis teeb keskmiseks investeringuks 10,9 miljonit eurot. Suurimad investeringud olid 150 miljonit eurot Taxifysse, 51,6 miljonit eurot Pipedrive'i ja samuti 51,6 miljonit eurot Monesesse.

Möödunud aasta oli kohali-

ke idufirmade jaoks rekordiline nii töötajate arvu kasvu, riigile makstavate tööjõumaksude kui ka kaasatud investeringute poolest. Praegu on Eestis 550 idufirmat, millest tuntumad ja suuremad tegutsevad finants- tehnoloogia valdkonnas, ent eelmine aasta tõi edulugusid juurde ka seni aeglasema kasvuga valdkondades.

Eelmise aasta lõpu seisuga töötab Eesti idufirmades 3763 inimest, mida on võrreldes 2017. aastaga 26% rohkem. Kasvu veab 20 suuremat kohalikku idufirmat, kes löid 62% kõigist uutest idusektori töökohtadest.

Kõige enam uusi töötajaid värbasid TransferWise (239 töötajat), Taxify (92), Monese (57), Veriff (54) ja Pipedrive (53). Kõi-

kestnud kokkupanemisega. Käbin rõhutas, et ka ehitus- ning kinnisvaraturg on Rootsis politiseeritud ning oma mõju on näiteks ametiühingutel, kes poliitilisi ringkondi survestada püüavad.

Poliitikaga on üksjagu pistmist ka Rootsi keskpangal ehk Riksbankil, mis tõstis möödunud aasta detsembris esimest korda viimase seitsme aasta jooksul intressimäärasid. Keskpank tõstis intressimäära –0,5% pealt –0,25% peale.

Käbin ei osanud hinnata, kui suure mõjuga tegu on, ent oli veendunud, et mõju on märkimisväärne.

Ehitusturgu aitas paisutada ka see, et Rootsi keskpanga väga leebe rahapoliitika võimaldas inimestel eluasemeid laenuga osta lausa aastaid selliselt, et pangale maksti tagasi vaid laenu intresse, mitte aga põhiosa. Selle peaks inimene tagasi maksuma siis, kui otsustab eluaseme müüa.

Käbini sõnul on laenuitingimused muutuma hakanud ning ka pangad on nüüd etevaatlikumad. Sellele viitas ka Rand.

Ära ei saa unustada ka valuutaküsimust, sest nii Rootsi kui ka Norra on valuutakursiga manipuleerinud, et oma ettevõtteid toetada. Kuna Nordic Houses tegutseb eeskätt Norra turul, ütles ettevõtte juht Argo Saul, et valuutakursi tõttu muutusid ettevõtte tooted fjordide maal oluliselt kallimaks. Ettevõtte 2017. aasta aruandes seisab, et kahjum valuutakursi muutusest oli üle 36 000 euro.

Ka Murer tõi valuutaküsimuse välja. "Rootsi krooni kurss on pikalt püsinud tasemel, mis ei soodusta kaupade ja teenuste importi euroalalt," ütles Murer, ent tõdes, et alanud aastal ootab ta siiski valuutakursi normaliseerumist ning nõudluse püsimist samal tasemel.

Soome küsimärgiga, Norra stabiilne

Probleemid ei piirdu Põhjamaade kinnisvaraturul vaid Rootsiga, vaid sarnaste probleemidega on silmitsi ka Norra ja Soome, märkis Nestor.

Soome ehitusturg on viimastel aastatel käitunud Nestori sõnade kohaselt võrreldes muu majandusega suhteliselt äraspidiselt. Näiteks aastatel 2015, kui Soome majanduskasv piirdus kõigest 0,5%ga, valitses sealsel ehitusturul paras buum, tõi ta näite. Nüüd, kus Soome majandus on juba paar aastat näidanud head kasvu, võtab ehitussektor vastupidiselt aga hoogu maha. Uusi ehitustube anti elamuehituseks mullu 2017. aastaga võrreldes üle 15% vähem.

Norras pöördus uute ehitusprojektide arv langusesse juba 2017. aasta teises pooles. Nestori hinnangul on seal näha olukorra stabiliseerumise märke ja ehituslubade arv on hakanud taas suurenema. Stabiilseks hindasid Norra turu ka Rand ning Saul.

1. märts 11:00-19:00

2. märts 10:00-18:00

3. märts 10:00-16:00

Kevad pole enam kaugel, tule leia oma paat!

1.-3. märtsil Eesti Näituste messikeskuses

MESSILT LEIATE: KAATRID PAADID PURJEJAHID MOOTORID LISAVARUSTUS PAADISILLAD SADAMAD NAVIGATSIOONIVAHENDID VEESPORT SUKLEDUMINE SUP AERULAUAD KALAPÜÜGIVARUSTUS KAJAKID TEENUSED PAADIHAAGISED JPM.

ANNO 1948

РУССКИЙ ТЕАТР ЭСТОНИИ

ВЕНЕ ТЕАТЕР

Üllar Saaremäe - Lavastaja
Vadim Fomitšev - Kunstnik
Siim Randla - Helilooja

Andrus Kivirähk

EESTI MATUS

21.02 N 19.00 EESTI MATUS / A.Kivirähk (Suur saal)

22.02 R 19.00 EESTI MATUS / A.Kivirähk (Suur saal)

🎧 tõlkega eesti keelde

19.02 T 19.00 EESTI MATUS / A.Kivirähk (Narva Geneva Kontserdimaja)

kassa: 611 4911 / veneteater.ee

MÖÖBLITÖÖSTUS

Kitman Thulema palkab töötajaid ühe lihtsa võttega

Mööblitootja Kitman Thulema juhataja Aivo Sikka ütleb, et nende ettevõttes on kõik ametikohad täidetud, selleni on viinud lihtne nipp.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Äripäev

Äripäeva Infopanga mööblitootmise sektori konkurentsiraporti järgi on valdkonna teravamad mured palgasurve ja tööjõupuudus. Kitman Thulema juht Aivo Sikka on nõus, need teemad on aktuaalsed. "Kui me vaatame möödunud aastat, siis palgasurve on olemas, tehasetöötajate palk on tõusnud ca 10 protsenti," ütles ta.

See-eest on ettevõttes praegu kõik töökohtad täidetud. "Me oleme olnud tublid, oleme kaasanud selleks oma häid sõpru-tutavaid," rääkis Sikka. "Meil on selline motivatsioonisüsteem, et kes toob uue töötaja, saab selle eest väärilist tasu," paljastas ta oma nipi. Tema sõnul on seda ka teised ettevõtted praktiseerinud, Kitman Thulemas on see kasutusel kuskil aasta. Sikka sõnul võtte töötab. "See ei ole nii massiline, aga paar inimest on tulnud."

Sihikul tublimad praktikandid

Kitman Thulema teeb palju ka kõrgkoolidega koostööd. "Võtame praktikante erinevatele aladele ja tublimatele teeme ettepaneku tööle jääda," selgitas Sikka.

Kitman Thulemas on tööl keskel läbi 150 inimest ja 44–45 inimest on vahepeal. Sikka sõnul liikunud – läinud ära, tulnud tagasi. "Inimesed ikka vaatavad, kus on parem," ütles ta.

Konkurentsiraport kirjeldab ka sisenõudluse vähenemist ja muret ekspordi pärast. Sikka nõustus, et Eesti turumaht eriti ei suurene ja kasv saabki tulla ekspordist. Enda ettevõtte kohta ütles ta, et 2018. aastal oli väike kasv kodumaisel turul ning ka eksport püsis enam-vähem samas suurusjärgus.

◀ Kitman Thulema juht Aivo Sikka ootab tänavu kasvu vähemalt 10 protsenti.
FOTO: KITMAN THULEMA

Kitman Thulema kõige suurem ekspordiriik on Soome, aga selle kohta märgib Sikka, et seal hakkab ehitusmaht vaikselt kahanema. "Eks me siis sellepärast otsimegi teisi turge veel, mis on veel tõusvus või siis stabiilses seisus. Vaatame Rootsi poole, seal on meil praegu potentsiaali meie eripärast tulenevalt," rääkis ta.

Sikka hinnangul võiks see aasta olla veel stabiilne. "Ma arvan, et paari kuu pärast või poole aasta pärast on näha, kus suunas 2020 võib suuna võtta," lisas ta.

Kitman Thulema arvestab kasvuga 10–12 protsenti aastas. "Me liialt optimistlikud ei ole, liialt pessimistlikud ka ei ole," ütles Sikka.

Juhindub ehitusturust

Sikka sõnul sõltub ettevõtte ehitusturust – kõik pinnad, mis ehitatakse, vajavad ju sisustamist. "Me käime ehitusturu tõusu ja langusega kaasa, kõik projektid on veel töös ja praegu läheb meil hästi," ütles ta.

Suuremad investeeringud tegi Kitman Thulema ära EASi abiga juba 2015. aastal – ligi 14,3 miljonit eurot. Seega on nüüd Sikka sõnul ettevõtte tootmisressurssi piisavalt, pigem on vaja leida paremaid turge ja suurema lisandväärtusega tooteid.

ÜLEVADE Mööblitööstus

Koondkäive kasvas I kvartalis võrdluses aasta varasemaga 8% ja jõudis 563 miljoni euroni. Eriti head kasvu võib märgata mööma aasta viimases kvartalis. Mullu viimase kvartali kasv võrreldes 2017. aasta viimase kvartaliga oli 7%, ületades varasemate kvartalite keskmist 3–4% kasvu märkimisväärselt. **Keskmine töötasu** on aastases võrdluses kerkinud 3,7%. 2018. aasta keskmisena oli kuu brutotöötasu sektoris 1110 eurot, mis on 86% Eesti keskmisest. Kolmanda kvartali kõrgem tase tuleb tõenäoliselt puhkusetasude maksmise (tegelikult siis maksude tasumisest puhkusetasudelt kuu hiljem) tsüklist.

MIS ON MIS Äripäeva Infopanga konkurentsiraport

Annab täieliku ülevaate valdkonna ettevõtete konkurentsivõimest.

Analüüsib ettevõtete viimase viie aasta majandusnäitajaid, mille põhjal toob välja arengutrendid ja ettevõtete pingeread.

pood.aripaev.ee/infopank

Sektori juhid on investeerimiseks valmis

Äripäeva Infopank küsis jaa-nuari teisel nädalal mööblitööstusettevõtete juhte ja palus vastata oma ettevõtte lähema kuue kuu väljavaateid puudutavatele küsimustele.

Kokku osales küsitluses 25 vastajat.

Sektori keskmine aktiivsuseindeks järgmise kuue perspektiivis näitas 60% ehk ettevõtete juhid näevad valdkonda mõõdukalt aktiivsena. Kui ekspordid arvasid sektorit tervikuna hinnates, et müügitulud on surve all, siis vastanud ettevõtjad olid oma ettevõtte arengu puhul optimistlikumad ja andsid käibe kasvu väljavaatele 3,5 punkti (neutraalne tase on 3,0).

Ettevõtjad on valmis (või siis paratamatult sunnitud) suurendama investeeringuid (töötajate arv, palgad, muud investee-

ringud), et soovitud kasvuväljavaadet saavutada. Kõige selle juures ei usuta lähivaates kasumlikkuse kasvu (siiski mitte ka vähenemist).

Suurimate riskidena sektorile nähakse majanduslangust ja tööturgu. Tõsi, kui tööturu raskus pitsitab ettevõtjaid juba praegu, siis majanduslangust kardetakse. Kui viimane peaks kohale saabuma, siis mure tööturu pärast kindlasti taganeb. Mitmel juhul mainiti ka toorme võimalikku kallinemist.

Tehnoloogia arengu küsimuse vastustes valitses nõutus, kus valdavalt vastati "ei tea" või "pole midagi uut". Kui, siis nähakse väljakutseid e-kaubanduses, mitte põhitootmise tehnoloogiates. Viimendik vastajatest siiski mainis tootmise robotiseerimist.

ÄRIPINDADE MÜÜK | ÜÜR | ARENDUSED

KRISTI LEIDSAAR
Kinnisvaramaakler

Gsm: +372 5560 3055
E-post: kristi@skanton.ee

www.skanton.ee

Wiru Uks Tallinn OÜ

Tel 50 44 798 • wu@wu.ee
Vaata lisaks www.wu.ee

GARAAŽIUKSED | VOLDIKUKSED | RULLUKSED
KVALITEETSELT JA HOOLEGA!

Vaheta oma kasutatud kaubik uue Renault' vastu!

Renault KANGOO EXPRESS
Pack Clim L1
1,5 dCi 75 hj
Soodushind

12 490€

Keskmine kütusekulu
4,9 l/100 km
CO₂ emissioon 129 g/km

Renault TRAFIC
Pack Clim 2,7t L1H1
1,6 dCi 95 hj
Soodushind

17 990€

Keskmine kütusekulu
6,5 l/100 km
CO₂ emissioon 170 g/km

Renault MASTER
Pack Clim 3,5t L3H2
2,3 dCi 130hj
Soodushind

22 990€

Keskmine kütusekulu
8,2 l/100km
CO₂ emissioon 212g/km.

Tehasegarantii pikendamise võimalus kuni 5 aastat / 200 000 km. Lai valik autosid kohapeal laos. Pakkumine kehtib kuni kaupa jätkub. Hinnad sisaldavad käibemaksu.
Pilt on illustratiivne. Renault' tarbesõidukid - Euroopas enimmüüdud aastast 1998.

Renault soovitab elf

abcmotors.ee

TALLINN: Abc Motors AS - Paldiski mnt. 105, tel: 674 7700;
PÄRNU: Pereauto OÜ - Pärlimõisa tee 24, tel: 447 7300;
VILJANDI: Rael Autokeskus OÜ - Tallinna mnt. 97, tel: 433 0987;
HAAPSALU: Tradilo OÜ - Tallinna mnt. 73, tel: 473 1383;
RAKVERE: Wiru Auto OÜ - Kreutzwaldi 7, tel: 329 5560;

KONKURENTS

Isegi koos sõbraga firmat alustades peab mõtlema ärisaladusele

Muudetud ärisaladuse kaitse seaduse suhtes peaksid tähelepanelikud olema näiteks idufirmad ja koos sõbraga äri alustavad ettevõtjad, aga ka need, kes muretsevad oma klientide andmebaasi varastamise pärast.

Muudetud ärisaladuse kaitse seadus defineerib senisest konkreetsemalt ärisaladuse ning loetleb õiguskaitsevahendid ja menetlusnormid, mis võimaldavad seda kaitsta, rääkis äriõiguse teabevara peatoimetaja ja advokaadibüroo Njord vandeadvokaat Anne Veerpalu.

Loodi selgust

Selleks, et ettevõtte saaksid end ebaausa konkurentsi eest kaitsta, tuleb tundlik teave klassifitseerida ärisaladusena ning vajadusel selle kaitseks kohtusse minna. "Võid alustada läbirääkimistega, kuid kui nende abil midagi ei saavuta, tuleb võtta ette tee hagiga kohtusse," nentis Veerpalu. "Muud automaatikat, mis kaitseks, seadusesse sisse kirjutatud ei ole."

Seadusemuudatused tähendavad näiteks ümberpööratud tõendamiskoormist. "Vanasti oli nii, et kui keegi tunneb, et tema ärisaladust kasutati ära, pidi ta seda ise tõendama ning põhjendama ka tekkinud kahju – see on väga suur koormus ja võib tähendada kuude kaupa info kogumist, klientide otsimist, kes andmebaasist on kaasa võetud ja üritatud üle meelitada," rääkis Veerpalu.

"Nüüd peab rikkuja kohtus tõendama, et tegelikult rikkumist ei ole, et kõik andmed on seaduslikult saadud, kasutatud ja avaldatud, et orgaaniliselt on jõutud samasuguse teadmiseni," selgitas advokaat.

Veerpalu sõnul on alati olemas variant, et kaks ettevõtet arendavad samasid asju, üks jõuab varem turule ja teine tunneb, et tema tööd on kopeeritud. "Pööratud tõendamiskohustus tähendabki, et see, kes jõudis hiljem, peab tõendama, et ta on kõik ise loonud, pole kellegi saladust varastanud, midagi kopeerinud. Siis saab öelda, et ei ole kannatajat, vaid normaalne tegevus," selgitas Veerpalu.

Ärisaladuses tuleb kokku leppida

Selleks, et end kohtus efektiivsemalt kaitsta, soovib Veerpalu koostööpartneritega kirjalikud lepingud vormistada ja väga selgelt kirja panna, mida ärisaladuseks peetakse. Seda ei kipu aga tegema näiteks idufirmad.

"Kui klassikaliste ettevõtete vahel saadetakse enne igasuguseid läbirääkimisi ette konfidentsiaalsuskokkulepped, siis idufirmades on neid vähem," tõdes ta.

"Õige on konfidentsiaalsuslepe panna lauale ilma süümepiinadeta ja õigel ajal, ka idufirma investor tahab näha, et vara kaitseks on tehtud kõik, milleks ollakse suuteline," rääkis Veerpalu.

Veel soovib Veerpalu ärisaladuse kaitseks tehtavatesse lepingutesse lisada leppetrahve. "Selle eesmärk ei ole trahvi kindlasti nõudma minna, vaid preventatiivne tõrje eesmärk," selgitas advokaat.

"Allakirjutanu teab, et kui ta jagab mingit tundlikku infot kas või oma kolleegile, siis vastutab ta ka selle eest, kui kolleeg se-

▲ Ettevõtjat julgustatakse läbirääkimistele minnes konfidentsiaalsuslepet lauale panema ilma süümepiinadeta ja õigel ajal. FOTO: ANDRAS KRALLA

Ideid räägitaksegi selleks, et teisi inspireerida, kuid kui kaasad raha, muutub see millekski enamaks.

vandeadvokaat Anne Veerpalu

da edasi jagab, eriti kui riskitakse näiteks miljoni euro suuruse leppetrahviga," viitas Veerpalu sellele, et trahvide kirjapanemine suurendab osaliste ettevaatlikkust.

Kehtib ka sõbra puhul

Samasid põhimõtteid tuleb kindlasti järgida juhul, kui ettevõtte asutatakse koos sõbraga. Samas tasub silmas pidada, et tühipaljast ideed ärisaladusena kirja panna ei saa. "Loeb see, kas ärisaladusse on juba investeeritud – kui käite lihtsalt lõunal ja põrgatate ideid, siis on raske määratleda, kellele see kuulus," ütles Veerpalu.

"Alati tuleb arvestada, et turul võib sama idee peale tulla ka iga teine, seega on idee kaitse väga keeruline ja kaitsta saab mille-

gi objektiivset vormi – kui lõunast on edasi saadud ja tehtud investeeringuid või välja töötatud ärimudel, siis tasub reeglid kirja panna ning kehtestada konkurentsikeeld," lisas ekspert.

Idee kaitsmisel on Veerpalu sõnul oluline, kes selle enne teostab ja kapitali kaasab. "Näiteks idufirmade puhul on tavaline, et ideid jagatakse ja testitakse, nii saab teada, kas see on universaalne ja tasub üldse realiseerida," rääkis Veerpalu. "Seega ideid räägitaksegi selleks, et teisi inspireerida, kuid kui kaasad raha, muutub see millekski enamaks."

MIS ON MIS Ärisaladus

Teave, mis ei ole üldteada ja kergesti kättesaadav, millel on oma salajasuse tõttu kaubanduslik väärtus ning mille kaitsemiseks on ettevõtte võtnud muu hulgas oma organisatsiooni sees kasutusele erinevaid meetmeid. Ärisaladuse hoidmise kohustus on firma juhtorgani liikmetel, kõigilt teistelt saab selle hoidmist nõuda näiteks vastava kokkuleppega töölepingus.

TASUB TEADA Üks näide vaidlusest

Soomes tekkis eelmisel aastal kahe konkureeriva idufirma vahel vaidlus, kui alles testimisfaasis oleva ning veel avalikustamata Lunchie Marketi tootja süüdis- tas oma idee varastamises ResQ Clubi asutajat, kes oli Lunchie Marketi endine töötaja. Seis oleks selgem, kui pooled oleksid omavahel sõlminud kirjaliku töölepingu või vähemalt konkurentsikeelu ja ärisaladuse hoidmise kohustust sätestava lepingu.

KUULA

Äripäeva raadio 92,4

"Teabevara tund" oli eetris 23. jaanuaril
raadio.aripaev.ee

KOLIMISTEENUSED

Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

SUURBRITANNIA

Tüdimus võib aidata Brexitit lõpetada

ANU LILL
anu.lill@aripaev.ee

Neli nädalat pärast ajaloo suurimat parlamentaarset lüüasaamist võib Briti peaminister Theresa May leida lõpuks tee Brexiti leppe heakskiitmiseks, kirjutas Bloomberg.

Isegi kui peaministril ei õnnestu Euroopa Liiduga lahkumislepingu teemal uuesti läbi rääkida, on Briti parlamendiliikmete meeleolu praegu tunduvalt paljulubavam. Riigis on poliitikavaatlejate sõnul suur tüdimus ebakindlusest ja soov saada lõpuks üle koera sabast, lüüa leping lukku ja rääkida millestki muust.

May esitatud lepe sai lüüa esimest korda 432 häälega, 202 parlamendi liiget oli poolt. Hääletuse võitmiseks vajab May 320 parlamendiliikme poolthäält, kellest kaks pole hääletusse kaasaatud, sest nad loevad häält. Nii on tal vaja enda poolele võita 116 parlamendiliiget. Kust neid leida? Võimalik plaan võiks olla selline.

Demokraatlik Liit: ca 10 häält

Kõige olulisem on saada poolt hääletama Põhja-Iirimaa demokraadid, kes üldjuhul on toetanud May vähemusvalitsust. Kuigi nad on tugevad läbirääkijad, on märke, et nad soovivad leida

▲ Briti peaminister Theresa May Downing Streeti residentsi uksele. FOTO: EPA

Mayga ühisosa. Nad on rääkinud "õiguslikult siduvate muudatuste soovist" May esitatud lahkumislepingusse, mis pole ületamatu probleem. Peaminister peab tulema Brüsselist tagasi millegagi, mis rahuldab neid Iirimaa piiri teemas.

Konservatiivid: ca 75 häält

Rohkem kui kolmandik parteist ehk 118 toori hääletas May te-

hingu vastu. Samas vaid vähesed neist on ranged euroskeptikud. Umbes 50 konservatiivi on lojaalsed ja valmis üsna innukalt valitsusega sama joont ajama. Peale nende arvatakse olevat veel vähemalt 25 inimest, keda saab veenda, et kui demokraadid on õnnelikud, siis peaks ka nemad lepingut toetama. Kuid kõikide tooride toetust May ei saa. Kümme on üldse vastu mis tahes Brexitle. Üks valitsuse minister ennustas eraviisilises vestluses, et vastuseisjate arv väheneb 35-le.

Tööpartei: ca 40 häält

Jaanuaris sai May Tööparteit vaid kolm häält. Kuid mitmes Brexiti-teemalises hääletusesrias kaks nädalat hiljem toetas juba 14 partei liiget valitsust ja kaheksa jäi erapooletuks. Vahelpeal on partei liidri Jeremy Corbynilt tulnud lepitavaid signaale – kohtumised Mayga ja nõustumine koostööd tegema. Tegelikult ei soovi Corbyn Brexiti leppe poolt hääletada – see äritaks liiga palju Tööpartei aktiviste. Ja seda ei soovi ka May, sest Corbyniga punkti löömine võib tekitada tooride poolel veelgi suurema mässu. Aga sobiks selline asi, et need partei liikmed, kes ise on leppe poolt, oleksid vabad ka selle poolt hääletama.

KAUBANDUS

Eestlane teeb vähe e-oste

Eestis tehakse kõikidest füüsiliste kaupade ostmest 8,2 protsenti internetis, selgus kulleri- ja logistikaettevõtte DPD tellitud üleeuroopalisest uuringust. Veel aasta tagasi oli protsent 7,6.

Värske näitaja jääb siiski alla Euroopa keskmisele, mis paranes aastaga 11,3 protsendilt 11,5 protsendile.

Uuringu põhjal on kõige usinamad e-ostlejad Inglismaal, kus internetiostude osakaal on ligi 14 protsenti kõikidest füüsilistest kaupadest ning regulaarseid internetist oste tegevaid inimesi lausa 69 protsenti kõikidest interneti püsikasutajatest.

"Kui keskmiselt teeb üks e-ostleja Inglismaal aastas kokku 11,8 ostu, siis Eestis jääb see number veel kõigest 1,9 ostu juurde," selgitas DPD Eesti e-kaubanduse ärisuuna juht Margot Posti.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Coopa Panga turundusjuht lahkub Stockmanni

Coop Panga turundus- ja kommunikatsiooni juht Tiina Tali lahkub ametist ning asub märtsi alguses tööle Stockmann Eesti turundusjuhina.

Tali on töötanud finantsvaldkonnas kokku 10 aastat, alustades Swedbankist ning töötades viimased seitse aastat Coop Grupis, sealhulgas mängides rolli Coop Panga lansseerimisel 2017. aastal (Krediidipanga muutmine Coop Pangaks).

Stockmanni senine turundusjuht Mari Villem asus eelmise aasta lõpus juhtima Peugeot' Baltikumi turundust.

Eesti tõusis keskkonnamaksu kogujate esirinda

Kui aastal 2002 oli Eesti keskkonnamaksude kogumise protsendiga Euroopa Liidu riikidest viimaste hulgas, täpsemalt tagantpoolt kuues, siis 2017. aastal oli ta kuuendal kohal.

Eesti keskkonnamaksude osa maksutulust oli 8,8 protsenti.

Euroopa Liidu liikmesriigid kogusid 2017. aastal kokku 369 miljardi euro väärtuses makse keskkonna kahjustamise eest, selgus Eurostat'i uuringust.

Kui Eesti oli Euroopa Liidu liikmesriikide seas edetabelis kuuendal kohal 8,8 protsendiga, siis Euroopa Liidu keskmine on 6,1 protsenti, mis on väikesem kui 15 aastat varem – 2002. aastal oli vastav arv 6,8 protsenti.

TeplEko – soemüüri efekt ja kõige energiasäästlikum kütteviis teie kodu jaoks

Täishind ~~65 €~~
SOODUSHIND 49,99 €
kuni 05.03.19.

Ökonoomne!
Võimsusega 400 W kulub energiat ööpäevas 2–3,5 kWh, kasutegur 98%.

Ahjukütttega majades on võimalus ehitada soemüür, mis võtab omajagu eluruumi pinnast ning vajab tähelepanu ja hoold. Aga soojus, mida ahi annab, paneb inimese selleks ka vaeva nägema.

UNISTUSED TÄITUVAD!
Sellest räägib tänapäeval eksisteeriv revolutsiooniline ja eriti efektiivne küttelehendus – elektriline kütteseade (radiaator) 'TeplEko'.

Seda tüüpi radiaator soojeneb kiiresti, akumulereib samaaegselt ka soojust ja jahtub aeglaselt, küttes samal ajal ruumi selle akumulereitud soojusega.

UNISTUSED SOOJUSEST

Tavaliselt on nii, et radiaatorid kord soojendavad ja siis jälle ei soojenda. Tihti juhtub, et maikuus on võimalik korteri „ahi“ välja lülitada, aga septembris sageli jälle ei saa mitmel põhjusel soojust sisse lülitada. Ja siis veel need küttesüsteemi avariid ... Selliseid eluolu häirivaid olukordi on küllaltki palju. Enamasti me kasutame kütteseadmeid, mida oleme soetanud millalgi ja mingitel, tihti juhuslikel asjaoludel ja soovist – need on näiteks õliradiaatorid, soojapuhurid, kaloriiferid. Ühed neist kuivatavad õhku, teised ähvardavad tulekahjuga, kolmandate ligi ei tohi lubada lapsi. Aga kütmisele kulunud elektriarvetest on parem mitte rääkida.

Radiaator 'TeplEko' on ühe korraga suuteline lahendama eeltoodud probleeme. Seda tüüpi radiaator kujutab endast dekoratiivset paneeli, mille kvartsi-liivasegust valatud korpus

asub kroomnikkel-kütteelement. Üks selline radiaator on suuteline tagama optimaalse toatemperatuuri 9–12 m² põrandapinnaga ruumis, mis on soojustatud standardsete ehitusnormide kohaselt. Selline küttepaneel soojeneb valitud temperatuurini ca 20 minuti jooksul ja jahtub küllaltki aeglaselt, hoides samaaegselt ruumi temperatuuri normaalsena. Selliste näitajate tõttu võime öelda, et radiaator 'TeplEko' on ökonoomse elektritarbimise seisukohast lähtudes liidri positsioonil.

See radiaator ei kuluta köetava ruumi õhuhapnikku, ei kuivata õhku ja töötab hääletult.

Radiaatori valmistamisel ei kasutata liimi ja see muudab radiaatori ökoloogiliselt puhtaks. Sellele tootele antud viieaastane garantii ei tekita kahtlust radiaatori töökindluses.

Radiaator 'TeplEko' on suurepärase lahendus kõikide ruumide jaoks, kus õhuniiskus ei ületa 90%. See sobib ideaalselt korterisse, suvilasse, garaaži või kontorisse.

Disaini ja paigaldatava radiaatori ruumi sobivuse heaks on ka võimalik värvida 'TeplEko' radiaator vabalt valitud värvitoonis. Termostaadi kasutamise korral ei ületa

radiaatori ööpäevane elektrikulu 2–3 kWh (termostaat ei kuulu komplekti). Elektrienergia tarbimise kasutegur on 98%. Nominaalvõimsus on 400 W. Radiaatori mõõtmed on 600 mm x 350 mm x 25 mm ja kaal 12 kg.

TÖÖKINDEL JA PRAKTILISELT

HOOLDEVABA
On imekspandav, et 'TeplEko' radiaator tarbib elektrit ainult 5–15 tundi ööpäevas, hoides samas ruumi temperatuuri ühtlasel tasemel.

Usaldusväärne!
Kasutusaeg kuni 50 aastat.
Garantii viis aastat.

Ohutu!
Kütteseade on tuleohutuse seisukohast täiesti ohutu.

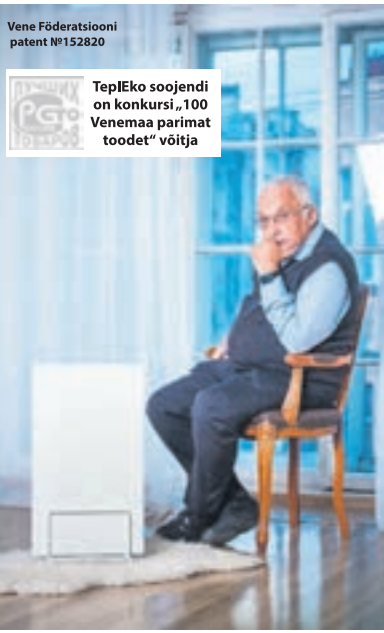
Selline märgatavate muutusteta toatemperatuur tekitab tõeliselt koduse atmosfääri ning hea enesetunde. Nii põrandal mängivad lapsed kui ka nende vanemad võivad tunda end mugavalt. On kindlaks tehtud, et 'TeplEko'

radiaatorite baasil suvilasse ehitatud küttesüsteemi kasutus tuleb odavam mis tahes keskküttevahendist!

Sellist tüüpi küttepaneelide (radiaatorite) valmistamise tehnoloogiat (peenpuhastatud kvartsi-liivasegusse paigaldatud küttekeha) kasutab Venemaal ainult tehase 'TeplEko'.

Osta saab neid radiaatoreid tehase firmapoes, samuti on kaup võimalik tellida telefoni teel kätte.

NB! Radiaatorite paigaldamiseks on vaja vaid kolme kinnituskruvi ja kruvikeerajat!

torid võivad töötada peaaegu igavesti – kuna nende kütteelemendid asuvad keskkonnas, kus on välistatud kokkupuude õhuhapnikuga ning küttekeha ei saa oksüdeeruda.

Radiaatori garantii on viis aastat, aga kasutusaeg on tegelikult piiramatut!

Komplekti kuulub

- küttepaneel
- 3 seinakinnituse kronsteini
- pistik

Meilt saab soetada

- termostaadi (erinevad variandid)
- nutipistik
- põrandakanduri (ka ratastega)
- kuumakaitseplaadi seinale (iseliimitav)
- kuivatusresti
- metallist dekoratiivkaitsme

KONTAKTID

Tel +372 5690 2030
+372 5845 4877

Meie pood asub aadressil:
Punane 50, Tallinn.

Esimene korrus, sisepääs läänepoolsest osast.

E-R 10–18

teplekoestonia@gmail.com

Warm System OÜ

Äripäeva raadio 92,4

Ausalt ja kartmatult

Tööstusuudised eetris!

Saade „Tööstusuudised eetris“ keskendub Eesti tööstussektori erinevate valdkondade teemadele. Kajastame sektori uudiseid, sündmuseid, edulugusid ja tulevikusuundumusi. Tähelepanu all on ka uued lahendused, edustrateegiad, nõuanded ja samuti põnevad juhtide valdkonnasisesed ametikohavahetused.

Saadet toetab RADIUS HYDRAULIC - usaldusväärne partner teie tootmisele!

radius
HYDRAULICS

raadio.aripaev.ee

21. veebruar

Original Sokos Hotel Viru
konverentsikeskus

HOMMIKUSEMINAR:

MAKSU- MUUDATUSED 2019

- Tulumaksuseaduse muudatused
- Käibemaksuseaduse muudatused
- Maksukorralduse seaduse muudatused

Seminari viib läbi Kindsigo Konsultatsioonid OÜ juhataja ja maksukonsultant **Aule Kindsigo**

Vaata infot ja registreeri kohe!

pood.aripaev.ee/konverentsid

SOODUSHIND
14. veebruarini 2019
139 €
(166,80 € km-ga)
Täishind 179 eurot
(km-ga 214,80 eurot)

Äripäev

 Raamatupidaja.ee

klubihiin
30,50
tavahind 38,50

NARRATIIV JA NUMBRID

LUGUDE VÄÄRTUS ÄRIS

ILMUB 20. VEEBRUARIL

ASWATH DAMODARAN

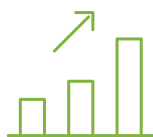
Äripäeva raamatuklubi

pood.aripaev.ee/raamatud

Finantsjuhtimise teabevara aitab finantsisti üles ka suurest mäest!

Villu Zirnask, majandusajakirjanik, finantsjuhtimise teabevara peatoimetaja

Finantsjuhtimise teabevara

Vaata lähemalt teabevara.ee või küsi lisa 667 0122

Äripäeva TEABEVARA

klubihind
30,50
tavahind 38,50

Patty McCord on
NETFLIXI
töökultuuri üks loojatest

JÕUD

Kuidas luua vabadusest ja vastutusest kantud töökultuuri

ILMUB 20. VEEBRUARIL

Patty McCord

Äripäeva raamatuklubi

pood.aripaev.ee/raamatud

JUHTIMISKONVERENTS

COACHING

2019

31. MAIL MAARJAMÄE FILMIMUUSEUMIS

6

PRAKTIKUMI

3

KOGEMUS-LUGU

22

ESINEJAT

2

MAAILMA TIPPTEGIJA

KUUMAD TEEMAD

- meeskonnacoaching
- coaching neuroteaduse vaatest
- grupisupervisioon
- juhtide arenguprogrammid

Konverentsi juht:

TOOMAS TAMSAR

"Olen ise kogunud ja näinud, kuidas juht on keerulistes olukordades üksi. Oleksin elus mitmeid kordi teisiti käitunud ja vigu vältinud, kui oleks olnud kõrval coach."

199 € (km-ga 238,80)
SOODUSHIND PEAGI LÄBI!

Vaata programmi ja registreeru:
www.pood.aripaev.ee/coaching-2019

Lisainfo:

Aira Tammemäe / aira.tammemae@aripaev.ee / tel 502 5548

Äripäev

KOMMENTAAR

Uus kriis või uus normaalsus?

Maailma majanduskasv aeglustub ja on selge, et tänavu ei tule maailma majanduses sama hea aasta, kui oli mullune. Hiljutise uuringu tulemused näitavad, et ka ettevõtjate optimism oma äri hea käekäigu suhtes teeb vähikäiku.

Grant Thornton tegi möödunud aasta lõpus uuringu 35 riigi 5000 ärijuhi seas. Juba 1992. aastast toimunud uuring näitas murettekitavaid tulemusi: nn optimismi indeks, mis peegeldab ettevõtjate ootusi oma riigi ja ettevõtte käekäigu kohta järgmisel 12 kuul, tegi viimase kahe aasta suurima languse.

Kõige suuremaks riskiks oma äritegevusele peavad küsitletud ettevõtjad majanduslikku ebakindlust, mille põhjuseid on vähemalt sama palju kui ühel käel sõrmi – USA ja Hiina kaubandussõda, USA pingeline sise- ja välispoliitika, Brexit, populismi jätkuv esiletõus paljudes Euroopa riikides, kvalifitseeritud tööjõu puudus jne.

Kuigi IMF prognoosib maailma majandusele 2019. aastaks 3,5% kasvu ja 2020. aastaks 3,6%, ei olda üksmeelel selles, milal võiks alata majanduslangus ja kas see üldse tuleb. Mina kuulun nende sekka, kes majanduslanguse peatsesse saabumisse ei usu, vaid arvan, et pigem näeme tagasipöördumist normaalsusesse. Seda iseloomustab senisest aeglasem, kuid jätkusuutlikum ja laiapõhjalisem majanduskasv.

Kaks olulist soovitus

Tark ettevõtja kasutab heal ajal teenitud raha tuleviku kindlustamiseks. Viimane aeg on investeerida masinatesse, seadmetesse ja arvutisüsteemidesse, et tööd efektiivsemaks muuta. Investeerimist soodustab ka asjaolu, et intressimäärad on endiselt ülimadalal tasemel.

Teine soovitus puudutab töötajaid. See, kuidas ettevõtjad lahendavad oma tähtsaima ressursi – inimeste – värbamise ja arendamise küsimuse, on võimetegur jätkusuutliku kasvu tagamiseks.

Tööjõupuuduses vaevlevail ettevõtjail tasub harjumuspärased värbamismeetodid üle vaadata – kui need ei toimi, tuleb järelikult midagi teisiti teha.

Ülioluline on ka olemasolevate töötajate hoidmine ja arendamine. Selle juures tasub meele pidada, et töötajate enese juures hoidmiseks vaid palgatõusu pakkumine on lühinägelik võte – lojaalsust sellega ei suurenda ning motivatsiooni kasvab ainult lühiajaliselt. Pikaajalise efekti annab inimeste koolitamine, nende arengu toetamine ja hea organisatsioonikultuuri kujundamine.

ALLIKAS: GRANT THORNTONI KODULEHT

MATI NÕMMISTE

Grant Thornton Balticu juhtiv partner

Viimane aeg on investeerida masinatesse, seadmetesse ja arvutisüsteemidesse, et tööd efektiivsemaks muuta.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Äripäeva tooted ja teenused:
pood.aripaev.ee
Äripäeva raadio: raadio.aripaev.ee

Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Pangapresidenti roll peab muutuma

Lähiajal uue presidenti saav Eesti Pank võiks Euroopa keskpankade süsteemi osana kasutada senisest tunduvalt enam iseseisvat otsustusõigust, mis on talle antud.

Eesti Vabariigi president, lähtudes Eesti Panga nõukogu ettepanekust, nimetab lähiajal ametisse Eesti Panga uue presidenti. Senine president Ardo Hansson on sellel ametikohal olnud minu arvates tagasihoidlik.

See on tingitud asjaolust, et keskpank, olles Euroopa keskpankade süsteemi osa, jätkab sisuliselt varasemat valuutakomiteelikku rahapoliitikat.

Valuutakomitee süsteemis oli keskpangal keelatud nii otsest kui ka kaudselt laenata raha valitsusele.

Keskpank sai emiteerida ainult nii palju raha, kui palju välisvaluutat riiki ekspordi ja välisinvesteeringutega sisse tuli.

Võtame eeskuju Soomest

Euroalas on aga Eesti Pangal oluliselt laiemad õigused. Need õigused tulenevad asjaolust, et euro, erinevalt kroonist, on ujuva kursiga raha, mille kurss kujuneb valuutaturgudel vastavalt nõudmise ja pakkumise vahekorrale.

Et kursi kõikumine oleks vähenenud, on Euroopa keskpankade süsteemi kuuluvate keskpankade peatülesanne sihtinflatsiooni hoidmine 2% piires.

Seda ei oleks võimalik teha, kui keskpankadel poleks õigust teostada teatud piires iseseisvat rahapoliitikat. Teisisõ-

AIVAR KALLAM
ettevõtja

Samamoodi nagu keskpank annab “turgudele lisaraha”, et majandust elavdada, saab keskpank anda lisaraha ka valitsusele riigi kulutuste rahastamiseks.

nu, valitsusel on õigus emiteerida riigivõlakirju nii palju, et see ei ületaks 60% ning riigieelarve defitsiit jääks 3% piiresse SKTst. Keskpangal aga on õigus osta riigivõlakirju järelturult.

Praktiliselt kõik euroala riigid teostavad iseseisvat rahapoliitikat.

Näiteks Soome valitsus on emiteerinud riigivõlakirju ca 60% ulatuses SKTst ja Soome Pank on emiteerinud vastavas koguses raha. Seejuures on inflatsioon Soomes olnud oluliselt allpool 2%.

Majandus kohaneb teisiti

Üleminek valuutakomiteelt eurosüsteemi on muutnud oluliselt meie majanduse kohanemist.

Valuutakomitees pidid hinnad ja palgad automaatselt kohanema rahapakkumise muutusega, sest valuutakurss oli jäigalt fikseeritud.

Euroalas kehtib teistsugune süsteem: majandus ei kohane mitte välisvaluuta sisse- ja väljavoolu kaudu, vaid valuutakursi kõikumise kaudu.

Kui riigis majandus ja inflatsioon langevad, eksport väheneb ning tööpuudus suureneb, siis tõenäoliselt eurovaluutakurss langeb.

Kuna euroalasse kuulub palju riike, siis ei ole selline seos absoluutne.

Teisisõnu, teatud määral peavad hinnad euroalas kohanema ka rahapakkumise muutusega. Kuid majanduse kohanemist valuutakursi muutuse kaudu ei saa euroalas alahinnata.

Nii on keskpank kasutanud nn rahatrüki õigust. Selline keskpanga rahatrükk võib valuutakursi nõrgenemise kaudu majandusaktiivsust suurendada.

Ardo Hansson on mõned aastad tagasi riigikogus aru pärimisele vastates selgitanud, et kõik keskpankad lihtsalt emiteerivad uut raha selleks, et võlakirju osta. Eesmärk on, et turgudele tekiks paremat tootlust otsivat lisaraha, mis liiguks ka erasektoris ja mujale.

Samamoodi nagu keskpank annab “turgudele lisaraha”, et majandust elavdada, saab keskpank anda lisaraha ka valitsusele riigi kulutuste rahastamiseks.

Eesti Pangal on õigus rahastada meie riigi väljastatud võlakirju, ostes neid järelturult.

Riigivõlakirju ei maksa karta

Riigivõlakirjade rahastamine Eesti Panga poolt võiks tähendada inflatsioonilist rahastamist, kui tegemist oleks täishõivega.

Arvestades aga meie kasvavat tööpuudust (6,7% 2019. aastal Eesti Panga prognoosi järgi), ei ole meil tegemist täishõivega. Seetõttu võib riigivõlakirjade rahastamine Eesti Panga poolt ergutada meie majandusaktiivsust ilma inflatsiooni kasvuta.

Eesti Panga uus president võiks enam arvestada, et keskpangal on Euroopa keskpankade süsteemi osana oluliselt rohkem iseseisvust ja otsustusõigust kui varem.

EDUKAS EESTI

Eesti vajab uut konverentsikeskust

Uus ja tänapäevane konverentsikeskus Tallinna lennujaama naabruses annab uue tõuke turismi arenguks ning on väärkas viis tähistada Eesti Vabariigi 105. aasta juubelit.

Oleme siinmail kulgenud riigina üle 100 aasta. 100 aasta jooksul oleme püstitanud eesmärgid, haid ja halbu, õnnestunud ja mitteõnnestunud. Tuntavalt on nüüd vajadus uute realistlike eesmärkide seadmisest järgi.

Miks mitte võtta uueks täheks vabariigi 105. sünnipäev? Monumentide ja mälestusmärkide püstitamise kõrval võiks rajada midagi sellist, mis loob eeldused siinmail majanduskasvuks, eelkõige muidugi kogu kogukonna jõukuse kasvuks.

Keskus teede ristil

Üks võimalus ongi kaasaegse, ligi 25 miljonit eurot maksva konverentsikeskuse rajamine Tallinna lennujaama lähisteles, sinna, kus ristuvad inimeste liikumisteed – maanteed, raudteed, õhuteed, kus liikleb tramm. Uues konverentsikeskuses saab korraldada ülemaailmseid kokkusaamisi, messe, spordiüritusi.

Konverentsikeskus suurendab

TOOMAS PETERSON
lennundusekspert

Teede ühendusiüks Tallinna lennujaama juures saabki konverentsikeskus.

dab jõukamate turistide arvu, loob eeldusi uute lennuliinide avamiseks, täidab meie hotellide kohti.

Uus konverentsikeskus ei pea olema arhitektuuriliselt mingi hall ega tuim kast, vaid peab kujunema tuntavaks maamärgiks Tallinna lennujaama saabujatele ja sealt lahkuvatele reisijatele.

Kui peame vajalikuks kahaneda elanikkonna juures jätkusuutlikku majanduskasvu ja tingimuste loomist ettevõtluse arendamiseks ning tõeliselt toimivat regionaalpoliitikat, tuleb luua sünergiline ja logistiliselt koostöövõimeline teede-

võrk. Selle osad on kaheajalised maanteed Tallinnast Tartusse, Pärnu, Narva, Rail Baltic, teised raudteed ja muidugi tunneliühendused Helsingi ja Tallinna ning Muhu ja mandri vahel.

Helsingi ja Tallinna vahelise tunneli ja Rail Balticu ühendamise leiaime end meie jaoks suure kaubatee äärest. Ajaloost teame, et rikkusid just kogukonnad, mis asetsesid suurte kaubateede ääres.

Teede ühendusiüks Tallinna lennujaama juures saabki konverentsikeskus.

Aga milleks meile ligikaudu 25 miljonit eurot maksev keskus?

Peamiselt selleks, et tagada meie jätkuv majanduskasv, et suurendada viimasel ajal aeglustunud turistide arvu kasvu. Arenenud turumajandusega riikides on suurte konverentsikeskuste loomine olnud loomulik ja tasuv ühiskonna arendamise ja korraldamise viis.

Raha riigivõlakirjadest

Loomulikult kerkib kohe küsimus – kuidas konverentsikeskuse ehitamist finantseerida?

Peamine allikas võiks olla riigivõlakirjade emiteerimine

suunatult just meie siinsetele elanikele.

Meil kõigil on võimalus oma pangaarvetel nullintressiga seisvat vaba raha intressitootlusega ringluse lasta. Seejuures mitte kuhugi ebamäärasse pensionifondi, vaid reaalset kasutatavas ja hea tootlusega objekti.

Ja teiseks, ehitame keskuse avaliku ja erasektori koostööprojekti (PPP) raames, andes sellega tööd meie inimestele ja firmadele. Viimasel ajal on palju arutatud Tallinna linnahalli rekonstrueerimise ja funktsioonidega täitmise üle.

Arvestades investeeringute suurt mahtu, pikka ajafaktorit, muinsuskaitsele nõudmisi ja logistilist asukohta, on ilmselt otstarbekam sinna teha hoopiski ooperimaja. Miks mitte valmis jõuda sellega vabariigi 110. aastapäevaks.

Eelnevate ettepanekute kokkuvõttes saamegi Eestile kaks arhitektuuriliselt veetlevat maamärki, konverentsikeskuse vabariigi 105. ja ooperimaja 110. aastapäevaks.

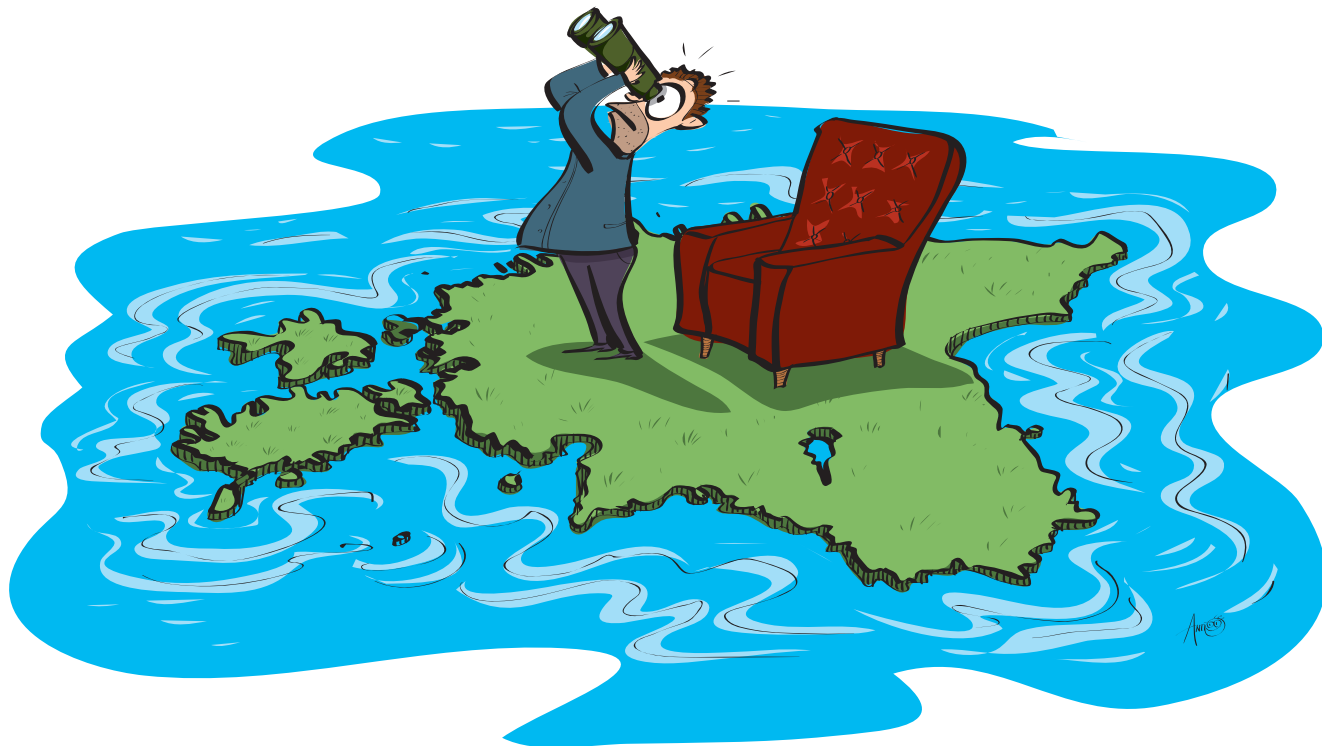
ARTIKKEL ILMUB ADVOKAADIBÜROO

COBALT, EESTI GAASI, HARJU ELEKTRI,

SILBERAUTO, TALLINNA KAUBAMAJA JA

ARIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI EDUKAS

EESTI RAAMES.

JUHTKIRI

Jõukas turist tuleb Eestisse tuua

Eesti ei ole enam odav läbumaa soomlastele ega kodustatud lääs venelastele ning meie turismisektor peab muutustega kohanema.

Maaailmas on turism üks kiiremini kasvav majandusharust, kuid Eestis vähenes statistikaameti andmeil mullu siin ööbinud välituristide arv. Soome turistid, kes moodustavad 40 protsenti Eesti külastajate üldarvust, ööbisid Eestis 200 000 korda vähem kui kaks aastat varem. Välituristid jätsid siia mullu hinnanguliselt 1,4 miljardit eurot, veidi rohkem kui varem, aga Eesti majanduse vereringesse jäi siiski tulemata arvestatav hulk raha.

Soome turistide arvu vähenemist mõjutab kindlasti aktsiiside tõstmine, kuid Äripäeva hinnangul tasub ka ettevõtjail peeglisle vaadata. Eesti elu on muutunud kallimaks ja selle taga ei ole vaid valitsuse otsused. Turismisektor on liiga kauaks paigale tammuma jäänud, tegemata piisavalt jõupingutusi, et siia rikkaid turiste meelitada. Kus on uued konverentsikeskused, ingliskeelsed infosiidid, Eesti sihipärane turundamine Aasia turistidele või noorema põlvkonna soomlastele, on vaid mõni küsimus, mis nõuab vastust.

EASi turismiarenduskeskuse direktor Margus Sameli võib küll väita, et Eesti turismil läheb väga hästi, aga kui me võrdleme end teiste riikidega, siis on seal ikkagi toimunud kasv, mitte kahanemine.

Üks Soome turistide vähenemise põhjus võib olla see, et neil läheb lihtsalt liiga hästi. Kui seal oli masu, oli Tallinn Soome turistide täis. "Soome majandusel läheb hästi, töötuid on vähe – ei saa käia Eestis," põhjendas Äripäevale Nordic Hotel Forumi tegevdirektor Feliks Mägi.

Kuid paraku ei kuule vanalinna tänavail nii palju soome keelt kui varem ka teistel põhjustel. Novembris küsisid Helsingin Sanomat ja Ilta Sanomat oma lugejalt Eesti kohta arvamust ja kõige enam leidis toetust seisukoht, et "eestlased on juba pikemat aega suhtunud soomlastesse üleolevalt, teenindus on restoranides mannetu, ülehinnatud, seega pole ime, et turistid on kadunud".

Muutustega tuleb kohaneda

Võime ju väita, et meil polegi vaja lärma-vaid alkturiste või kruisilaevade ühepäevaliblikaid. Eesti huvides polegi olla odav sihtriik, kus nädalavahetustel ja koolivaheajadel end maha laadida. Kuid soomlased ei käi siin enam vaid napsu pärast. Pealegi jõuavad just nemad Tallinnast kaugemale, tuues tulu ka väljapoole.

Eesti elu on viimase kümnekonna aastaga palju muutunud, kuid turismisekto-

ril pole hästi õnnestunud leida oma nägu, mis kõnetaks nii soomlasi, venelasi kui ka näiteks hiinlasi, kelle välismaareiside arv on kümnekonna aastaga rohkem kui kolmekordistunud. Kui suudame hiinlaste buumist pisikesegi osa Eestisse meelitada, ei peaks me enam turistide vähesuse üle kurtma. Samas tuleb teha tööd ka sellega, mida pakume. Hindu võib ju tõsta, kuid teeninduse kvaliteet ei tohiks meenutada nõukogude aega.

Teine oluline teema on konverentsiturismi arendamine. Lisaks erainvestoritele on siin vaja ka riigi ja eelkõige Tallinna omavalitsuse tegutsemist. Konverentsituristid kulutavad keskmisest turistist rohkem, viibivad siin kauem, nad on jõukamad ja tegusamad inimesed, kes levitavad sõna oma mõjukate kolleegide seas ja tulevad järgmine kord puhkajana tagasi, tuues meile veel kord tulu. Aga jätkuvalt pole meil suuremat konverentsikeskust. Tallinn plaanib teha linnahallist konverentsikeskuse, kuid on sellega toppama jäänud. Nagu ütles Go Traveli nõukogu juht Tiit Pruuli, pole meil konverentsiturismi arendamiseks midagi tehtud, kuid joutamiseks enam aega ei ole. Riia ja Vilnius ei maga.

REPLIIK

Viis ettepanekut välisestnistuse tugevdamiseks

Rahvusvahelistes suhetes toimuv dünaamika nõuab riigilt suurema ressursi suunamist diplomaatiasse kui meie rahvuslike huvide kaitsmise eesliinile.

Esiteks peaks Eesti välispoliitika kujundamine ja elluviimine muutuma senisest eesmärgipärasemaks. Pärast eelisevaid parlamendivalimisi ametisse asuv uus koalitsioonivalitsus võiks välispoliitika arengukava rakendamiseks kasutusele võtta iga kahe aasta tagant uuendatava tegevuskava.

MARKO MIHKELSON
riigikogu väliskomisjoni
esimees (Reformierakond)

» Parim võimalus on väliskaubandusministri ametikoha loomine välisministeeriumis.

Teiseks tuleks lõpetada välismajanduspoliitika ja äridiplomaatia killustatus ning koondada vastavad valitsusasutused ja toetusmeetmed ühe poliitilise juhtimise alla. Parim võimalus siin on väliskaubandusministri ametikoha loomine välisministeeriumis.

Kolmandaks. Karjääridiplomaatia on Eestis ennast kõigiti õigustanud ja nii peab see ka jääma. Samas võiks välisestnistus olla avatum eri valdkondade professionaalidele, keda saaks roteeruvalt kaa-

sata avaliku sektori sisese konkursiga. Miks mitte võimaldada sisenemine välisestnistusse ka erasektori esindajatele.

Neljandaks on vaja tegevuste paremat eelarvestamist ja stabiilse rahastamise tagamiseks poliitilist kokkulepet.

Viies tuleks pidevalt tugevdada ja kaasajastada välisministeeriumi strateegilist kommunikatsiooni nii avalikus diplomaatias kui ka välispoliitiliste otsuste riigisisese selgitamises.

ALLIKAS: KÕNE RIIGIKOGUS VÄLISPOLIITIKA DEBATIL

Uus fiiberlaser 6 kW

www.plasmapro.ee

LASERLÕIKUS
PLASMA LÕIKUS
GAASILÕIKUS
PAINUTUS

Staadioni 2, Paikuse | Plaadi 1, Pärnu
info@plasmapro.ee | www.plasmapro.ee

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

» 5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE »

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

PERSOON

Fotograafist miljonäriks

Paari aastaga on fotograaf Jake Farra kogunud endale muljetavaldava investeerimisportfelli. Samas tõdeb ta, et portfelli on kasvatanud eelkõige ettevõtlus ning investeerimises on tehtud alles esimesed sammud.

► Sarnaselt paljude teiste investoritega nägi Jake Farra 2018. aasta detsembris, kuidas langus börsidel sulatas ka tema portfelli väärtust.
FOTOD: PAUL MEIESAAR

11,8

protsenti oli Jake Farra portfelli tootlus 2018. aastal.

KASPAR ALLIK
kaspar.allik@aripaev.ee

Äripäev

Farra investeringud jagunevad kolme varaklassi vahel: laenud, kinnisvara ja aktsiad. Suurima osa sellest moodustavad laenud ja kinnisvara, aktsiainvesteeringute osakaalu on ta ebakindla majandusolukorra tõttu viinud miinimumini. Sellegipoolest on seal üksikaktsiatest Leedu pank Šiaulių Bankas, Leedu rõivamüüja Apranga, investeerimisfond Baltic Horizon Fund, Tallinna Kaubamaja ja ehitusettevõtte Merko.

Aktsiatest on Farra keskendunud just Balti börsidele, sest näeb seal rohkem võimalusi. "Minu arvamus on, et Balti börsidel ei ole nii palju õhku sees, kui seda on USA turul. Balti turult on raskem leida kasvuaktsiaid, aga küll on siin võimalik leida suurema dividenditootlusega aktsiaid," rääkis investor ning lisas, et eelistab eelkõige rahavoogu ning on oma portfelli sellele üles ehitanud. Talle tunduvad huvitavad veel EFTENi kinnisvarafond ning mobiilsideettevõtte Telia Lietuva.

Kinnisvara esindavad portfellis kolm üürikorterit. Mikroorterid pakuvad Far-

PANGANDUS

LHV lubab lähiaastatel kiiret kasvu

Teisipäeval avalikustatud finantsplaani järgi kasvavad LHV grupi tulud järgneval viiel aastal keskmiselt viiendiku, samal ajal kui kulud kasvavad keskmiselt 11 protsenti aastas.

Prognoosi kohaselt jõuab LHV konsolideeritud puhaskasum 2023. aastaks 74 miljonit euronit.

"Eestis oleme nähtavad suuremates linnades, väljastades kodulaene ning lisades aasta jooksul uusi sularahaautomaate. Keskendume aktiivsetele ja elektroonilisi kanaleid esikohale seadvatele klientidele, senisest enam paneme rõhku

noortele. Soovime arveldavalt klienti, kelle palk laekub LHV-sse ning kes kasutab igapäevaste rahaasjade ajamiseks LHV pangakaarti," tutvustas ettevõtte juht Madis Toomsalu panga ambitsioone.

Ettevõtete puhul keskendub pank laenuportfelli kasvatamisele ning kaubanduse finantseerimise osakaalu suurendamisele. "Keskendume klientidele, kellele on oluline nende äritegevuse sisuline mõistmine ning sellel põhinev finantseerimise struktuur. Jätkame üheaastmelise otsustustaseme, mis tähendab kõigi otsus-

te tegemist kohapeal, kiirelt ja paindlikult," toob juht esile finantsplaani kommenteerides.

Sihikul börsivälised ettevõtted

Panga teatel on pensionifondides esikohal klientidele parima tootluse saavutamine. Toomsalu sõnul muudab LHV oma investeerimisstrateegiat, keskendudes senisest enam börsivälisele erakapitaliinvesteeringute leidmisele. "Seda soodustab eelmise aasta lõpus vastu võetud uus pensionifondide regulatsioon, mis on suurendamas investeerimisstrateegiate valikut ning ühildab pensioniko-

guja, riigi ja fondivalitseja motivatsiooni, lubades edukustasut võtta ainult korraliku aastatootluse saavutamisel. Oma finantsplaanis oleme edukustasut prognoosinud alates 2020. aastast, kuivõrd 2019. aasta septembrist rakenduva edukustasut prognoosimine on lühiajalise perioodi tõttu selleks aastaks keeruline, kuna täpselt tuleks ennustada mõlemat muutujat – nii aasta viimase nelja kuu fondide tootlust kui ka võrdlusindeksina sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise muutust," märkis Toomsalu.

Panga kolme aasta prog-

noos näeb ette, et selle aja jooksul kasvab laenude ja hoiuste maht kahekordseks ning fondide maht suureneb poolteist korda. Neljandal ja viiendal aastal on prognoositud kolme aasta trendi hoidmist.

Järgmise viie aasta tulumaksueelseks konsolideeritud omakapitali tootluseks prognoosib ettevõtte vähemalt 20 protsenti, välja arvatud 2019. aastal, mil tootlus ulatub 18 protsendini, kuivõrd viimaseks neljaks kuuks ei ole prognoositud varahalduse edukustasut. "LHV kapitaliseeritus püsib tugev, prognoosis on eeldatud käimasole-

va 45 miljoni euro suuruse võlakirjaprogrammi raames võlakirjade maksimaalset emiteerimist," märkis Toomsalu.

LHV teenis jaanuaris rohkem kui 2 miljonit eurot kasumit

AS LHV Group teenis jaanuaris ligi 2,3 miljonit eurot konsolideeritud puhaskasumit, sellest 1,6 miljonit eurot teenis AS LHV Pank ning 0,9 miljonit eurot AS LHV Varahaldus.

Grupi tasandil teenitud puhaskasum 2,268 miljonit eurot jäi mullusele 2,462 miljoni-
le 7,9 protsendiga alla.

ÄRIPÄEV.EE

See on väga ulmeli-
ne eesmärk, aga samas
peavadki ulmelised ees-
märgid olema, et nende
nimel tööd teha.

Jake Farra tahab 2024. aastaks portfellis
näha miljonit eurot

rale 8–12protsendist tootlust ja tema sõ-
nul palju lisatööd ei nõua. “Kui alguses sä-
tid kõik üles, leiad head tüürikud, siis väga
palju probleeme rohkem ei teki,” rääkis ta.
Kui praegu jagunevad varaklassid osa-
kaalus 50 protsenti ühisrahastuses, 45 prot-
senti kinnisvaras ja 5 protsenti aktsiates, siis
pikemas plaanis sihhib Farra rohkem tasa-
kaalu – kolmandik ühisrahastuses, kolman-
dik kinnisvaras ning kolmandik aktsiates.

Müüs esimese katse riismed maha

Esmakordse kogemuse aktsiatega sai Farra
enne finantskriisi 2007. aastal. “Olin kokku
kogunud 10 000 krooni ja olin lugenud pal-
ju Robert Kiyosaki raamatuid,” meenutas
Farra. Kuigi enim meeldis talle kinnisvara,
siis 10 000 krooni jäi kinnisvara ostmiseks
väheseks. Seega jäid valikusse aktsiad ning
esimesed ostud olid tema mälu järgi Tallin-
na Kaubamaja, Merko ja Tallink.
Varsti vaatas aga aktsiainvesteeringu-
telt vastu 60–70protsendine miinus. “Tol
hetkel hirmutas see mind nii väga ära, et
ma müüsin riismed maha, võtsin raha väl-
ja ja mõtlesin, et investeerimine ei ole mi-
nu jaoks,” rääkis Farra. Emotsioonid võtsid
võimust ning investeerimine jäi selleks kor-
raks sinnapaika.

Uus algus saabus 2016. aastal. “Terve sel-
le aasta õppisin ja lugesin erinevate inves-
teerimisideede, kohtade ning platvormide
kohta,” ütles ta. Farra huviorbiiti sattusid
Kristi Saare ja Tauri Alase investeerimisraa-
dio ja Jaak Roosaare raamatud. Samas pidid
uued investeeringud veel ootama, sest “eel-
mise kaotuse valu oli veel sees”, rääkis Farra.
“Aga siis mingil hetkel käis mul peas
klõks ära. Mõistsin, et on aeg alustada ja mi-
dagi reaalselt teha. 2017. aasta võiksin luge-
da investeerimiskarjääri vol. 2 alguseks,” üt-
les ta. Esimene investeering oli ühisrahas-
tusportaali Mintos, hiljem lisandusid Twino
ja Omaraha. Ajapikku suurenesid kindlus ja
investeeringud summad.

Seejärel lisandusid portfelli ka aktsiad.
“Mingil määral on investeerimine hästi igav
tegevus – sa investeerid oma raha ära ja ot-
seselt põnevust ei olegi. Hakkasin lisama
oma portfelli aktsiaid, sest see lisas inves-
teerimismaailma põnevust ja pani tähele-
panelikumalt süvenema börsiteadetes ja
aktsia käekäiku,” rääkis investor.

Otsitud põnevuse 2018. aasta detsembri-
kuine börsilangus ka tõi. Kui Tallinna börsi-
indeks langes detsembris ligikaudu 5 prot-
senti, siis Farra aktsiaportfelliist vaatas vastu
ligi 30protsendine miinus. “Väga positiivne
see ei ole. Sa ikkagi näed, et sinu raskelt tee-
nitud raha, mille oled ära investeerinud, su-

lab su käte vahelt,” rääkis investor. Leitud la-
hendus oli aga lihtne: “Ma otsustasin, et ma
lihtsalt ei vaata oma kontoseisu enam, ja nii
on palju kergem elada.”

Portfelli kasvatab väikeettevõtlus

Farra põhifookus on sellel, mis on tema in-
vesteeringusportfelli põhiliselt raha too-
nud – ettevõtlusel ehk fotograafial. Mõte te-
ha fotograafiast täiskohaga töö oli Farral ju-
ba esimese kaamera ostust peale.

Esimene kaamera ning tasuta pildista-
mistööd tulid ligikaudu kümme aastat ta-
gasi. “Raha peale kohe ei tulnud. See ikkagi
nõudis päris palju tööd ja väga palju tasu-
ta pildistamisi, mis nüüd siis lõpuks on ära
tasunud, umbes sama nagu liitintress. Mi-
da aeg edasi, seda rohkem kasu see panus-
tatud aeg toob,” rääkis Farra. Ööpäevaring-
seks väikeettevõtja tööks kujunes pildista-
mine tema sõnul 6–7 aastat tagasi.

Suure sammuna arengus toob Farra väl-
ja Austraalias töötamise. “Enne seda ma pil-
distasin ka Eestis, aga ma ei olnud võib-ol-
la nii tuntud ja pildistasin sarnaseid üritu-
si,” rääkis Farra. “Mul tekkis sellest rutiin ja
ma tundsin, et on vaja vaheldust.” Väljakut-
se viis Farra kaheks aastaks Austraaliasse.

Lihtsalt see kindlasti ei käinud, rääkis
Farra. Samuti tuli alguses teha tasuta tööd
ja end teistele tõestada. “Käisingi reaalselt
ukselt uksele ja pakkusin, et ma tulen tei-
le pildistama,” kirjeldas ta. Tagasi Eestisse
tulles läks ligikaudu kuu aega, et leida uus
stuudio ning esimesed kliendid. Praegu pil-
distab Farra regulaarselt era- ja ärisekto-
ri jaoks ning tema töid on ilmunud ajakir-
jades ja ajalehtedes ning kasutatud mitme
brändi reklaamimisel.

Ulmeline eesmärk

“Kui kõik peaks hästi minema, siis aastaks
2024 peaks portfellis miljon olema. See on
väga ulmeline eesmärk, aga samas peavad-
ki ulmelised eesmärgid olema, et nende
nimel tööd teha,” rääkis Farra. Kui finants-
vabaduse eesmärk saavutatud, sooviks ta
keskenduda rohkem heategevuslikele pro-
jektidele ja veeta aega perega. Praegu võtab
fotograafi töö suurema osa ajast ära.

Suure eesmärgi saavutamiseks annab ta
lihtsa käitumisjuhise – eesmärk tuleb osa-
deks lahti harutada. Viie aasta plaan tuleb
jagada aasta peale, kuu peale, nädala pea-
le ning siis iga päev selle nimel tööd teha
ja mõelda, “mida sa saad teha täna, et sa lii-
guksid lähemale sellele eesmärgile”, rää-
kis Farra. Lisaks on tal kavas investeeringu-
te tootlust suurendada. Kui 2018. aastal oli
portfelli tootlus 11,8 protsenti, siis edasine
eesmärk on tootlust paari protsendi võrra
suurendada.

KUULA

Äripäeva
raadio 92,4
“Investor Toomase tund” oli eetris
22. jaanuaril
www.aripaev.ee/raadio

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,75	2,00	2,25		500

Inbank AS Niine 11, 10414 Tallinn, www.inbank.ee

BALTI ETTEVÕTETE EMITEERITUD VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	lunastamine	kupongi- määr	intressi- maksed	nominaal, €	emissiooni maht, €	kauplemis- koht
Creditstar	EE3300111517	1.06.2019	8,00%	kvartaalne	1 000	1 000 000	-
Creditstar	EE3300111533	1.06.2020	11,00%	kvartaalne	1 000	25 000 000	-
Storent Investments	LV0000802304	30.06.2020	8,00%	kvartaalne	100	10 000 000	Riia börs
Endover Aurora Nova	EE3300111582	14.12.2020	11,00%	kvartaalne	100	10 500 000	-
Endover Fabrik	EE3300111491	17.10.2020	11,00%	kvartaalne	100	7 500 000	-
luteCredit Europe A11	EE3300111442	15.02.2021	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Creditstar	EE3300111525	1.06.2021	12,00%	kvartaalne	1 000	10 000 000	-
PlusPlus Capital	EE3300111509	31.08.2021	10,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Magnetic MRO	EE3300111608	21.12.2021	8,00%	kvartaalne	100	8 000 000	-
Mainor Ülemiste	EE3300111343	5.04.2023	5,50%	kord poolaastas	100	10 000 000	First North

Tabel on esitatud turuülevaate andmiseks ja ei ole kasitletav väärtpaperite pakumisenä.

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 230, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

REKLAAM

REKLAAM

Haldusteenus
hoitud kinnisvara

- Hoonete, rajatiste ja kinnistute hooldus;
- Kinnistul olevate rajatiste, ehitiste, hoonete või nende osade regulaarse ülevaatuse ja hoolduse korraldamine ning nende tegevuste dokumenteerimine;
- Hooldus-, remont- ja ehitustööde ning järelevalve korraldamine;
- Avariide lokaliseerimise ja avariiremondi korraldamine;
- Kütte-, vee-, kanalisatsiooni-, elektri-, ventilatsiooni- ja jahutussüsteemide hoolduse teostamine;
- Raamatupidamisteenused;
- Heakorra- ja koristusteenused.

Meie kõigi lahendustega saate tutvuda
meie kodulehel www.haldusteenus.ee

Kontakt: info@haldusteenus.ee
Harjumaa ja Tallinn: +372 58 951 977
Ülejäanud Eesti: +372 56 686 484

Juhiabide
Akadeemia

20.03.2019

Helve Hennoste

229 €/in (km-ga 274,80 €)
3 või enam osaleja registreerimisel
Kehtib kuni 17.02.2019
Tavahind: 299 € (km-ga 358,80 €)

Selge keelekasutus

Praktiline koolitus ametitekstide
koostamisest ja selgest keelekasutusest

Info ja registreerimine: Äripäeva Akadeemia | tel: 667 0439 | e-post: akadeemia@aripaev.ee | akadeemia.aripaev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Tahan LHV aktsia eest 20 eurot!

LHV Group avalikustas eile oma viie aasta finantsproгноosi ja mul tekkis võimalus aru pärida.

Kui juhtkonna prognoos vähegi vett peab, siis 20 eurot on hind, alla mille ma panga väärtpaberitest naljalt loobuda ei kavatse. Küsimus just 20eurose aktsia hinna kohta on igati õigustatud, sest LHV kasvuplaan on ambitsioonikas.

Kui sel aastal loodetakse väljaantud netolaenuade maht kasvatada 1,18 miljardi euron, siis aastaks 2023 prognoosib LHV Group oma laenuportfelli mahuks 2,41 miljardit eurot. Hoiuste mahtu prognoositakse selle aasta lõpuks 1,86 ja 2023. aastaks 3,31 miljardit eurot. Kasv on ligi kahekordne ning minul kui investoril oleks ainult hea meel, kui see kajastuks ka aktsia hinnas.

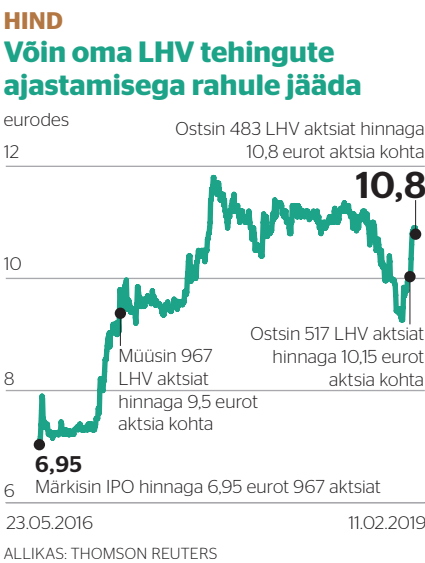
Ainus mure lükatakse ümber

LHV pressibriifingul neid numbreid vaadates tekkis minus kahtlus, kuidas ikkagi on võimalik laenuportfelli nii kiiresti kasvutada. Arvestades, et Euroopa Keskpank hakkab varsti intressimäärasid kergitama, peaks seni LHVd toinud laenuturu kasv pidurduma. Samas on klientide ülemeelitamine konkurentide juurest küsitav, sest LHV pakutavad kodu- ja äri-laenuade marginaalid on mõnevõrra kõrgemad.

LHV Grupi juht Madis Toomsalu aga rahustas mind. Esiteks ei hakka euribor lähiajal LHV analüütikute hinnangul drastiliselt kerkima. Kui sel aastal jõuab see kergesse plussi, siis järgmisel aastal ei ületa see 0,5 protsendi taset. Sellest tasemest kõrgemale ei nähta euribori tõusu ka kaugemas lähitulevikus.

Laenuintresside kohta ütles Toomsalu, et LHV pakutakse turu keskmist hinda ning kodumaise panga eelis on kiirus, näiteks saab nende juurest kodulaenu pakkumise kahe päevaga. “See on aeg, mil teised pangad ei suuda veel taotlust kaalumagi hakata,” oli Toomsalu enesekindel. Samuti meeldib tema sõnul LHV klientidele võimalus laenu enne tähtaega tagastada (teised pangad soovivad mitme kuu intressi) ning see on üks põhjus, miks nende

» Selle kohta, millal võiks LHV aktsia jõuda 20 euro piirini, vastas LHV Grupi juht Madis Toomsalu, et ta ei käiks iga päev töö, kui ta sellesse ei usuks.

kodulaenuportfell kasvab 7–8 miljoni euro võrra kuus.

Samas nentis LHV juhtkond, et Rootsi pangad suudavad oma kuld klientidele pakkumisi teha. LHV Panga juhatuse esimees Erki Kilu selles probleemi ei näe ja ütles, et neil puudub igasugune vajadus konkurentide juurest kliente meelitada – uute kodulaenuvõtjate hulk on niivõrd suur. Ühe murena jääb siiski õhku see, mis saab siis, kui beebibuumi ajal sündinud lapsed laenuturult kaovad. Järgnevate põlvkondadega kasv aeglustub.

Rääkisid mu ära

Üldiselt aga jätsid LHV juhid mulle positiivse mulje ning kinnitasid teesi, mille 29. jaanuaril LHV aktsiaid soetades endale seadsin. Pank kasvab ning minul on võimalus sellelt kasu lõigata. Selle kohta, millal võiks LHV aktsia jõuda 20 euro piirini, vastas Toomsalu, et ta ei käiks iga päev töö, kui ta sellesse ei usuks.

Kõike silmas pidades soetasin eile õhtul veel 483 kodumaise panga aktsiat juurde.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeringutel?

päevane muutus

+0,07%

väärtus 310 621,34 eurot
67% aktsiad / **19%** raha / **12%** võlakirjad / **2%** ühisraha

Equinor	2,45
EWZ	1,7
Apranga	1,6
Facebook	1,2
Berkshire Hathaway	1,1
Microsoft	0,7
Apple	0,6
Altria	0,4
EFTEN Real Estate Fund III	0,0
LHV	0,0
Tallink	0,0
Baltic Horizon	-0,8
Ryanair	-0,9
Tallinna Sadam	-0,94
Lerøy Seafood	-1,8

Viimased tehingud

Ostis 12. veebruaril 483 LHV Grupi aktsiat hinnaga 10,80 eurot aktsia kohta. Tehingusumma oli 5216,40 € ja tehingutasu 5,22 €.
Ostis 29. jaanuaril 517 LHV Grupi aktsiat hinnaga 10,15 eurot aktsia kohta. Tehingusumma oli 5247,55 € ja tehingutasu 5,25 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee.

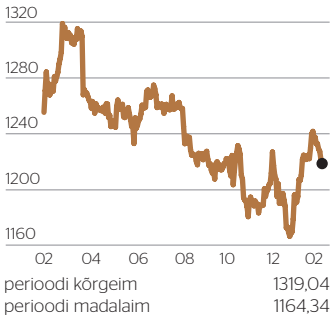
OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1218,02

-0,31% ▼

JAEKAUBANDUS

Walmarti kohmakus ei sobinud idufirmale

Kiiresti arenev kullerfirma Deliv, kes oli üks Walmarti partnereid internetis tellitud toidukaupade kojuveol, lõpetas jaanuari lõpus koostöö kaubandusketiga, vahendas Reuters.

Aastal 2012 loodud ja 1400 USA linnas tegutsev kullerfirma Deliv pakub planeeritud ühekordsete vedude tarnemudelit, mis suudab hästi toimida tellimuste kiire komplekteerimise olukorras. Walmartis pidid aga Delivi autojuhid kauplustes sageli ootama 40 minutit või rohkem. Selle põhjus on Walmarti müügipoliitika, mis loeb kaupluses olevate klientide teenindamise prioriteediks ja veebist tellijaid teenindatakse teisena.

Walmarti pressiesindaja Molly Blakeman ütles, et jaemüüja ja Deliv otsustasid partnerluse lõpetada. “Jõudsime Deliviga järel-dusele, et kuigi nende platvorm on hea, ei olnud see praegu meile kõige sobivam.”

Online-klientide ooteaja pikene-mine võib tugevalt kahjustada ettevõtte konkurentsivõimet ajal, mil veebitellimuste kaudu ostmine on järjest kasvav trend.

PANE TÄHELE

Tesla tootmine USA turule võib aeglustuda.

iPhone'ide müük Hiinas vähenes viiendiku võrra.

Magnetic MRO võlakirjadega hakatakse kauplemas neljapäeval.

BÖRSIKAUBAD

Kütused	12.02	Värvilised metallid	11.02
USD		USD/t	
Nafta IPE, bbl	63,16	Alumiinium LME	1865
Nafta NYMEX, bbl	53,83	Vask LME	6115,35
Mootoribensiin, t	512,3	Plii LME	2047,18
Diislikütus, t	602,25	Nikkel LME	12359,29
Kerge kütteõli, t	587	Tina LME	20946,31
Masuut (1% väävel), t	371,25	Tsink LME	2641
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,659		
Põllumajandus	12.02	Väärismetallid	12.02
nael = 453,59 g		USD/units, units = 31,105 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	100,7	Kuld COMEX	1310,32
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	328,6	Plaatina NYMEX	782,26
Kakao NYBOT, USD/t	2243	Palladium NYMEX	1397,42
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	170,45	Hõbe COMEX	15,67
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	369,75		

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,593	Singapuri dollar	SGD	1,533
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,876
Hiina jüaan	CNY	7,647	Šveitsi frank	CHF	1,139
Hongkongi dollar	HKD	8,867	Taani kroon	DKK	7,462
India ruupia	INR	79,78	Tai baat	THB	35,349
Jaapani jeen	JPY	124,77	Tšehhi kroon	CZK	25,874
Kanada dollar	CAD	1,498	Türgi liir	TRY	5,947
Korea won	KRW	1267,55	Ungari forint	HUF	318,04
Norra kroon	NOK	9,789	USA dollar	USD	1,130
Poola zlott	PLN	4,325	Bitcoin/USD	USD	3572,5
Rumeenia leu	RON	4,743			

ALLIKAS: REUTERS KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
10,484

EUR/RUB ▼
74,098

BÖRS

Tallinn

12.02

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm., %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,120	-4,27	2290	34,6	2,2%	0,80	0,9%
Baltic Horizon Fund	1,300	-0,76	80180	8,8	-	-	7,0%
Baltika	0,172	1,18	110	-9,4	-17,8%	1,97	0,0%
EFTEN Real Estate Fund III	17	0	0	12,1			4,0%
Ekspres Grupp	0,965	0,00	110	37,1	1,5%	0,57	7,3%
Harju Elekter	4,860	-1,62	4860	39,8	3,1%	1,31	4,9%
LHV Group	10,800	0,00	32470	10,6	18,5%	1,83	1,5%
Merko Ehitus	9,150	0,00	1538750	7,9	15,0%	1,30	10,9%
Nordecon	0,990		3480	24,3	4,1%	0,97	6,1%
PRFoods	0,620	0,00	0	15,8	6,1%	1,00	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,480	-1,33	1500	25,6	4,0%	0,87	0,0%
Silvano FG	2,490	0,40	12040	7,8	31,6%	8,06	7,6%
Skano Group	0,450	0,00	0	-2,7	-20,2%	0,62	0,0%
Tallink Grupp	1,035	0,00	98600	15,2	5,6%	0,81	2,9%
Tallinna Sadam	2,110	-0,940	31820	28,1	4,516	1,560	
Tallinna Vesi	10,500	0,00	32760	24,1	9,4%	1,62	3,4%
Tin Kaubamaja	8,980	0,00	33490	11,9	17,2%	1,621	7,0%
Trigon PD	0,520	0,00	0	-0,2	-654,4%	1,30	0,0%

Riia

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindeks	7,94	0	6,9	0,6	1,889
Latvijas Gaze	10,5	0	15,6	1,4	-
Olainfarm	6,95	-2,11	8,6	1,0	2,958
SAF Tehnika	2,76	-10,97		1,0	0

Snaige ▲
+13,14%

Arco Vara ▼
-4,27%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised ja turuülevaade:
www.aripaev.ee/investor